

Home Office

**Тълкуване за политиката и
информацията за страната
Турция: Жени, които се страхуват от
насилие, основано на пола**

Версия 2.0.

май 2018 г.

Въведение

Това тълкуване предоставя информация за страната на произход (ИСП [COI]) и насоки за политиката разглеждане от страна на лицата, отговорни за вземане на решения в Министерството на вътрешните работи на Великобритания на конкретни видове искания за защита и за правата на човека. Това включва дали исковете могат да оправдаят предоставянето на убежище, хуманитарна закрила или временно разрешение за престой и работа и дали в случай на отказ на дадена молба същата е вероятно да бъде удостоверена като „очевидно неоснователна“ по смисъла на раздел 94 от Закона за гражданството, имиграцията и убежището от 2002 г.

Лицата, вземащи решения, трябва да разглеждат молбите на индивидуална основа, като вземат предвид конкретните факти за случая и всички съответни доказателства, включително: насоките за политиката, съдържащи се в настоящата бележка; наличната информация за страна на произход; всяка приложима съдебна практика; и насоките за работа по случаи на Министерството на вътрешните работи във връзка със съответните политики.

Информация за страната

Информацията за страна на произход в тази бележка е проучена в съответствие с принципите, изложени в [Общи насоки на ЕС \(Европейски съюз\) за обработка на информация за страна на произход \(ИСП\)](#) и [Насоките на Европейската служба за подкрепа в областта на убежището. Методология на доклада за информация за страна на произход, а именно](#) отчитане на нейната уместност, надеждност, точност, обективност, актуалност, прозрачност и проследимост.

Цялата информация се подбира внимателно от сигурни общодостъпни публични източници или е информация, която може да стане публично достъпна. Пълните подробности за публикуването на подкрепящата документация са дадени в бележките под линия. Използването на няколко източника обикновено се прилага, за да се гарантира, че информацията е точна, балансирана и потвърдена и че е предоставена изчерпателна и актуална картина към момента на публикуването. Информацията се сравнява и съпоставя, когато е възможно, за да бъдат предоставени редица гледни точки и мнения. Включването на източник не е одобрение за него или за някое от изразените мнения.

Обратна връзка

Нашата цел е непрекъснато да подобряваме нашите материали. Ето защо, ако искате да коментирате това тълкуване, моля, изпратете имейл на [Екипа за политика и информация за страните](#).

Независима консултативна група за информация за страните

Независимата консултативна група за информация за страните (НКГИС [IAGCI]) беше създадена през март 2009 г. от Независимия главен инспектор по границите и имиграцията, за да му даде препоръки относно съдържанието на материалите с информация за страната на произход от Министерството на вътрешните работи. НКГИС приветства получената информация като обратна връзка относно материалите за ИСП на Министерството на вътрешните работи. Функцията на НКГИС не е да одобрява материалите, процедурите или политиката на Министерството на вътрешните работи. Може да се свържете с НКГИС на адрес:

Независим главен инспектор по границите и имиграцията,

5-ти етаж, Глоуб Хаус [Globe House], 89 Екълстън Скуеър [Eccleston Square], Лондон, SW1V 1PN.

Електронна поща: chiefinspector@icinspector.gsi.gov.uk

Информация за работата на НКГИС и списък на документите за ИСП, които са разгледани от НКГИС, може да бъде намерена на уебсайта на независимия главен инспектор на адрес <http://icinspector.independent.gov.uk/country-information-reviews/>

Съдържание

Насоки за политиката	5
1. Въведение	5
1.1 Основание на молбата	5
1.2 Точки, които да бъдат отбелязани	5
2. Разглеждане на въпроси	5
2.1 Достоверност	5
2.2 Определена социална група	5
2.3 Оценка на риска	6
2.4 Закрила	7
2.5 Вътрешно преместване	9
2.6 Удостоверяване	9
Информация за страната	10
3. Законодателство.....	10
3.1 Жените съгласно конституцията	10
3.2 Насилие, свързано с пола	10
3.3 Сексуален тормоз	11
3.4 "Убийство на честта"	11
3.5 Генитално осакатяване на жени	11
3.6 Брак: принудителен брак и брак на непълнолетни лица	12
3.7 Брак: граждански и религиозен	13
3.8 Брак: полигамен	13
3.9 Съвместно съжителство	13
3.10 Развод и попечителство над деца	14
3.11 Наследяване	14
3.12 Достъп до земя, имоти и услуги	15
3.13 Свобода на движение	15
3.14 Заетост	15
4. Статут на жените	16
4.1 Неравенство между половете	16
4.2 Отношение към жените: на държавата и в обществото	17
5. Домашно насилие и изнасилване	19
5.1 Въведение и статистика	19
5.2 "Убийство на честта"	23
5.3 Пречки пред правосъдие	25
5.4 Действия на държавата за справяне с насилието	26

5.5	Намеса на полицията	27
5.6	Действия на съдебната власт	29
5.7	Закрила за жените: преглед	31
5.8	Подаване на молба за приют	34
5.9	Центрове Първа стъпка	35
5.10	Приюти/приемни домове за жени	36
5.11	Центрове за превенция и мониторинг на насилието (ŞÖNİM)	39
5.12	Горещи линии	40
5.13	Помощ за жертви на сексуално насилие	41
5.14	Неправителствени организации	42
5.15	Центрове за консултации за жени и семейни центрове	43
6.	Тормоз	44
7.	Генитално осакатяване на жени	44
8.	Брак и развод	45
8.1	Граждански и религиозни брачни церемонии	45
8.2	Брак между непълнолетни лица и принудителен брак	45
8.3	Уреден брак	47
8.4	Полигамия	47
8.5	Булки и кръвни вражди	48
8.6	Причини за развод	48
8.7	Неомъжени жени	48
9.	Заетост	49
9.1	Въведение	49
9.2	Дискриминация	50
9.3	Помощ за жени при заетост	51
9.4	Въздействие на образованието	52
9.5	Малцинствени групи	52
9.6	Грижи за децата	53
Контрол на версиите		55

Насоки за политиката

Актуализирано: 19 април 2018 г.

1. Въведение

1.1 Основание на молбата

- 1.1.1 Жени, които се страхуват от преследване или сериозни вреди поради насилие, основано на пола.

[Обратно към съдържанието](#)

1.2 Точки, които да бъдат отбелязани

- 1.2.1 За целите на това тълкуване насилието, основано на пола, включва, но не се ограничава до домашно насилие, изнасилване, принудителен брак, генитално осакатяване на жени (ГОЖ) и убийство на честта.
- 1.2.2 Домашното насилие не се отнася само до физическо насилие. То обхваща всеки инцидент или модел на инциденти с контролиращо, принуждаващо, заплашително поведение, насилие или тормоз между лица на възраст 16 години или повече, които са или са били интимни партньори или членове на семейство, независимо от пола или сексуалността. То може да включва психологически, физически, сексуален, икономически или емоционален тормоз. Децата също могат да бъдат жертви или свидетели на домашно насилие. Всеки може да претърпи домашно насилие, независимо от произход, възраст, пол, сексуалност, раса или култура. Въпреки това, за да се установи основание в молба за закрила съгласно Конвенцията за бежанците или правилата за хуманитарна закрила, тормозът трябва да достигне минимално ниво на сериозност, при което да представлява преследване или сериозна вреда.
- 1.2.3 В допълнение към това ръководство лицата, вземащи решения, трябва също да вземат предвид Инструкцията за предоставяне на убежище за [Въпроси, свързани с пола, в молбата за убежище](#).

[Обратно към съдържанието](#)

2. Разглеждане на въпроси

2.1 Достоверност

- 2.1.1 За информацията относно оценката на достоверността, вж. [Инструкция за предоставяне на убежище относно темата за Оценка на достоверността и статута на бежанец](#).
- 2.1.2 Лицата, които вземат решения също трябва да проверяват дали е имало предишно заявление за виза във Великобритания или за друга форма на временно пребиваване. Молбите за убежище, при които е установена връзка с визи, трябва да бъдат проверени преди интервюто за предоставяне на убежище (вж. [Инструкция за предоставяне на убежище по темата за връзка с визи, молби за убежище от кандидати за виза за Обединеното кралство](#)).
- 2.1.3 Лицата, които вземат решения, следва също да разгледат необходимостта от провеждане на тестове за анализ на езика (вж. [Инструкция за предоставяне на убежище по темата за езиковия анализ](#)).

[Обратно към съдържанието](#)

2.2 Определена социална група

- 2.2.1 Жените в Турция формират определена социална група (ОСГ) по смисъла на Конвенцията на ООН за бежанците от 1951 г., тъй като те имат обща характеристика, която не може да бъде променена, както и имат ясна идентичност, която се възприема като различна от заобикалящото ги общество.

- 2.2.2 Въпреки че жените в Турция формират ОСГ, установяването на такова членство не е достатъчно, за да бъде признато дадено лице за бежанец. Въпросът е дали конкретното лице ще бъде изправено пред реален риск от преследване заради членството си в такава група.
- 2.2.3 За допълнителни указания за конкретни социални групи вж. [Инструкция за предоставяне на убежище относно Оценка на достоверността и статута на бежанец](#).
- [Обратно към съдържанието](#)
- 2.3 Оценка на риска
- а. Отношение към жените
- 2.3.1 Въпреки че жените имат същите права като мъжете съгласно турското законодателство, има съобщения както за държавна, така и за обществена дискриминация и патриархалните, стереотипни възгледи за традиционната роля на жените са особено разпространени в селските райони. Сексистката реторика от представители на правителството продължава да накърнява жените, но президентът Ердоган е подчертавал необходимостта от борба срещу насилието над жени. Източниците се различават по отношение на степента на официална дискриминация спрямо жените (вж. [Статут на жените](#)).
- 2.3.2 Въпреки че съществува дискриминация спрямо жените, тя не е достатъчно сериозна по своя характер и честота, за да се равнява на преследване. Просто фактът, че дадено лице е от женски пол, сам по себе си не означава необходимост от закрила. Всеки случай обаче трябва да бъде оценяван на базата на собствените му факти.
- б. Домашно насилие
- 2.3.3 Възможно е за насилието над жени да не бъде достатъчно съобщавано по причини, сред които са стигма, страх от репресии, икономическа зависимост от извършителя, липса на разбиране от страна на жените за техните права, езикови бариери (особено за кюрдските жени) и липса на доверие в правоприлагането. Общественото приемане на домашното насилие също допринася за недостатъчното съобщаване на властите. Въпреки че законът забранява насилието над жени, правозащитните организации твърдят, че законът не се прилага ефективно (вж. [Домашно насилие: Пречки пред правосъдие](#)).
- 2.3.4 Университетът "Хачетепе" публикува доклад през декември 2014 г. относно насилието над жени, в който се посочва, че 38% от жените са преживели физическо и/или сексуално насилие през 2014 г. (вж. [Домашно насилие: Въведение и статистика](#)).
- 2.3.5 Въпросът за това дали дадена жена е изложена на риск от домашно насилие се установява и зависи от конкретните факти по случая.
- в. Изнасилване
- 2.3.6 Според медиите 101 жени са били изнасилени през 2017 г. В Турция има много нисък процент в сравнение с други страни от ОИСР (Организация за икономическо сътрудничество и развитие), но трябва да се има предвид, че вероятно за насилието над жени не се съобщава достатъчно и следователно не е възможно да се получат точни цифри (вж. [Домашно насилие: Въведение и статистика](#)).
- г. "Убийства на честта"
- 2.3.7 Съобщава се, че така наречените "убийства на честта" и принудителните самоубийства в името на "честта" продължават да се извършват, но намаляват. През 2014 г. ОИСР

посочи, че този въпрос засяга особено много селските райони на югоизток и мигрантите от тези райони в други части на Турция. Въпреки че е трудно да се получат точни и актуални данни, най-скоро публикуваната правителствена статистика сочи, че повече от 1000 жени са били жертви на "убийства на честта" от 2003 г. до 2008 г. Научно проучване на 60 самоубийства на жени в Сиирт от 2000 г. до 2013 г. установи, че много случаи вероятно са били принудителни самоубийства в името на "честта".

- 2.3.8 Съобщава се, че през 2015 г. са били убити 303 жени и по-голямата част от тези убийства са били "убийства на честта". Съобщава се, че през 2016 г. са били убити 328 жени, но неправителствените организации смятат, че този брой е твърде малък поради недостатъчно съобщаване, както и че около 34 на сто от тези убийства са били с неустановен извършител; не е ясно колко от тях са били "убийства на честта" (вж. ["Убийство на честта"](#) и [Домашно насилие: Въведение и статистика](#)).
- 2.3.9 Съобщава се, че от жените, убити от мъже през 2016 г., 68 на сто са били убити от партньори или бивши партньори, а десет на сто - от роднини (вж. [Домашно насилие: Въведение и статистика](#)).
- 2.3.10 "Убийствата на честта" продължават да се извършват и особено засягат кюрдските общности от традиционен характер на югоизток, както и мигрантите от този район в други части на Турция. Въпросът за това дали дадена жена е изложена на риск от домашно насилие се установява и зависи от конкретните факти по случая.
- 2.4.10 За допълнителни насоки за оценка на риска вж. [Инструкцията за предоставяне на убежище за Оценка на достоверността и статута на бежанец](#).

[Обратно към съдържанието](#)

2.4 Закрила

а. Домашно насилие

- 2.4.1 През 2012 г. беше приет Законът за предотвратяване на насилието над жени и защитата на семейството. Законът забранява насилието над жени. Сексуалното насилие, включително изнасилването и изнасилването от брачен партньор, е забранено, като наказанията са от две до 10 години лишаване от свобода за опит за сексуално посегателство и поне 12 години лишаване от свобода за изнасилване или действително сексуално посегателство. Законът обхваща всички жени независимо от семейното им положение. Законът предвижда и наказания за престъпления като нападение, незаконно лишаване от свобода или заплахи. Законът обаче не криминализира домашното насилие и не предвижда наказателно преследване и наказание на извършителите (вж. [Законодателство: Насилие, основано на пола](#)).
- 2.4.2 Правителството изготви Национален план за действие за борба с насилието над жени 2016-2020 г. и в Турция се провеждат различни кампании и дейности за повишаване на осведомеността и справяне с насилието над жени, включително за обучение за полицията по въпроса (вж. [Действия на държавата за справяне с насилието](#)).
- 2.4.3 Заповедите за закрила са на разположение на жертвите на домашно насилие и правоприлагащите органи трябва да следят за спазването на заповедта. Въпреки че съдилищата редовно издават ограничителни заповеди за защита на жертвите на насилие, правозащитните организации съобщават, че полицията не успява да ги прилага и наблюдава ефективно, но въпреки това има признаци, че отчасти поради подобреното обучение полицията започва да реагира по-положително на исканията за

закрила. Имаше съобщения, че съдии са давали снизходителни присъди на извършители на домашно насилие, позовавайки се на добро поведение по време на процеса или "провокация" от страна на жените. Въпреки това при един такъв пример за процес срещу мъж, убил жена си, чиято присъда за доживотен затвор е била намалена отчасти поради "несправедливо подбуждане" и отчасти поради добро поведение по време на процеса, присъдата му все пак е двадесет години (Вж. [Намеса на полицията](#) и [Действия на съдебната власт](#)).

- 2.4.4 Към ноември 2016 г. в Турция има 137 приюта за жени. На жените и придружаващите ги деца, които получават услуги от приютите, им се предоставя финансова подкрепа, правна помощ, здравни услуги и психологически консултации. Съществува и гореща линия за жени и деца, изложени на риск от насилие, която функционира 24 часа в денонощието, седем дни в седмицата. Има близо 60 центрове за консултации за жени, които предоставят консултации и подкрепа за жертви на насилие (вж. [Закрила на жените: преглед](#), [Приюти/ приемни домове за жени](#), [Центрове за превенция и мониторинг на насилието \(ŞÖNİM\)](#), [Горещи линии](#), [Помощ за жертви на сексуално насилие](#), [Центрове за консултации за жени и семейни центрове](#), [Помощ за деца](#)).
- 2.4.5 Като цяло е налице ефективна закрила. Върху жената пада отговорността да покаже защо тя не би могла да получи закрила при връщане.
- б. Изнасилване
- 2.4.6 Изнасилването и изнасилването от брачен партньор са забранени от закона (вж. [Законодателство: Насилие, основано на пола](#)).
- 2.4.7 Жертвите на сексуално насилие могат да получат помощ от Центровете за превенция и мониторинг на насилието (ЦПМН), които са широко разпространени. В ЦПМН на жените се предоставят медицински грижи и помощ при травма и при необходимост се осигурява настаняване. Правителството продължава да работи по плановете за подобряване на услугите за жертви на сексуално насилие (вж. [Центрове за превенция и мониторинг на насилието \(ŞÖNİM\)](#) и [Помощ за жертви на сексуално насилие](#)).
- 2.4.8 Като цяло е налице ефективна закрила. Върху жената пада отговорността да покаже защо тя не би могла да получи закрила при връщане. Всеки случай трябва да се разглежда с оглед на фактите по него.
- в. "Убийства на честта"
- 2.4.9 По принцип е налице ефективна закрила, но потенциалните жертви на "убийства на честта", които са планирани или се смята, че са планирани, може при някои обстоятелства да не са в състояние да получат ефективна закрила от страна на държавата и върху жената пада отговорността да покаже защо тя не би могла да получи закрила при връщане. Всеки случай трябва да се разглежда с оглед на фактите по него.
- 2.4.10 За информация относно действащите лица при закрилата вж. Тълкуване за политиката и информацията за страната за [Турция: Информация за предисторията](#).
- 2.4.11 За допълнителни насоки за оценка на наличието на държавна закрила вж. [Инструкция за предоставяне на убежище за Оценка на достоверността и статута на бежанец](#).

[Обратно към съдържанието](#)

2.5 Вътрешно преместване

- 2.5.1 Няма ограничения на свободата на движение на жените и статистиката сочи, че в сравнение с мъжете два пъти повече жени живеят сами на възраст между 30 и 64; един социолог изказа предположението, че тези жени може да са втора или трета съпруга в полигамни бракове, но не представи доказателства за това (вж. [Законодателство: Свобода на движение](#), [Заетост: Въздействието на образованието и Малцинствени групи](#) и [Неомъжени жени](#)).
- 2.5.2 Услугите, предоставяни от турското правителство, включват преместване и промяна на самоличността. Жена, която е изложена на риск, може да бъде в състояние да се премести в Турция, за да избегне заплахи от членове на семейството си в даден район, но някои жени и особено самотни жени без мрежи за подкрепа могат да бъдат уязвими. В някои случаи тази ситуация може да бъде смекчена чрез убежища и помощ, които са достъпни както от държавни, така и от граждански организации. Лицата, които вземат решения, трябва също да обмислят каква подкрепа е налична, след като дадена жена напусне приюта.
- 2.5.3 Вътрешното преместване с цел да се избегне риск от насилие, основано на пола, вероятно е разумно в много случаи, но всеки случай трябва да бъде разглеждан според отделните обстоятелства по него. Върху жената пада отговорността да демонстрира защо не би могла да се премести, за да избегне какъвто и да било риск.
- 2.5.4 За допълнителна информация относно вътрешното преместване вж. Тълкуване за политиката и информация за страната за [Турция: Информация за предисторията](#).
- 2.5.5 За допълнителни указания относно вътрешното преместване и факторите, които трябва да бъдат разгледани, вж. [Инструкция за убежище за Оценка на достоверността и статута на бежанец](#).

[Обратно към съдържанието](#)

2.6 Удостоверяване

- 2.6.1 Когато дадена молба бъде отхвърлена, малко вероятно е да е възможно да бъде удостоверена като "очевидно неоснователна" съгласно раздел 94 от Закона за гражданството, имиграцията и убежището от 2002 г.
- 2.6.2 За допълнителни указания относно удостоверяването вж. [Инструкция за обжалване при удостоверяване на молби за закрила на основание правата на човека съгласно раздел 94 от Закона за гражданството, имиграцията и убежището от 2002 г. \(очевидно неоснователни молби\)](#).

[Обратно към съдържанието](#)

Информация за страната

Актуализирано: 8 февруари 2018 г.

3. Законодателство

3.1 Жените съгласно конституцията

3.1.1 Конституцията предоставя на жените пълно равенство пред закона.¹

3.1.2 Доклад, публикуван от Министерството на външните работи и търговията на Австралия през септември 2016 г., посочва:

"Няма конституционна дискриминация спрямо жените. Разпоредби на турския наказателен кодекс в миналото са дискриминирали жените, но те до голяма степен са премахнати. Групи за права на жените в Турция говориха сравнително положително за усилията на правителството да реформира наказателния и гражданския кодекс и да ги приведе в съответствие със стандартите на ЕС, като е черпило значителни съвети от групи за правата на жените. Достоверни източници в Турция съобщават, че проблемът не е в закона, а в неговото прилагане, което е непоследователно, а в случаите на домашно насилие няма фокус върху превенцията".²

[Обратно към съдържанието](#)

3.2 Насилие, основано на пола

3.2.1 Докладът на Държавния департамент на САЩ за страната за 2016 г. отбелязва, че "Законът забранява насилието над жени... Законът забранява сексуалните посегателства, включително изнасилванията и изнасилванията от брачен партньор, като има наказания от две до 10 години лишаване от свобода за опит за сексуално посегателство и най-малко 12 години лишаване от свобода за изнасилване или действително сексуално посегателство... Законът обхваща всички жени независимо от семейното им положение... Законът предвижда и наказания за престъпления като нападение, незаконно лишаване от свобода или заплахи".³

3.2.2 През юли 2016 г. Комитетът на Организацията на обединените нации за премахване на дискриминацията срещу жените заяви, че "комитетът отбелязва приемането през 2012 г. на Закон 6284 за превенция на насилието над жени и защитата на семейството. Той обаче отбелязва със загриженост, че законът не криминализира домашното насилие като такова и не включва разпоредба относно съдебното преследване или наказването на извършителите".⁴

3.2.3 Вж. [Домашно насилие](#) за допълнителна информация по този въпрос.

¹ "Фрийдъм Хаус". "Свободата по в света за 2017 г."; Турция, 15 април 2017 г. <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2017/turkey> Разглеждано: 27 ноември 2017 г.

² Правителство на Австралия. Министерство на външните работи и търговията. "Доклад с информация за страната"; Турция, параграф 4.96, 5 септември 2016 г. <http://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-turkey.pdf> Разглеждана: 15 януари 2018 г.

³ Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страните за практиките в областта на човешките права за 2016 г."; Турция, 3 март 2017 г. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2016&dliid=265482> Разглеждан: 27 ноември 2017 г.

⁴ Комитет на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените. "Заклучителни наблюдения по седмия периодичен доклад за Турция" [CEDAW/C/TUR/CO/7], параграф 32, 25 юли 2016 г. На разположение на: http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1484750203_n1623344.pdf Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

[Обратно към съдържанието](#)

3.3 Сексуален тормоз

- 3.3.1 Законът предвижда от две до пет години лишаване от свобода за сексуален тормоз. Ако жертвата е дете, препоръчителните наказания са по-дълги.⁵ Кодексът на труда от 2003 г. също криминализира сексуалния тормоз на работното място.⁶

[Обратно към съдържанието](#)

3.4 "Убийство на честта"

- 3.4.1 Индексът на ОИСР за социалните институции и равенство на половете за 2014 г. гласи: "Наказателният кодекс от 2004 г. съгласно член 82 премахва предишното намаляване на присъда за убийство в името на обичай, а сега убийството на честта е криминализирано с доживотен затвор. Според експертен документ, публикуван от ООН, има няколко примера за това как Турция прилага закона чрез налагане на присъди за доживотен затвор за лица, осъдени за убийство на честта...".⁷
- 3.4.2 През юли 2016 г. Комитетът на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените отбеляза:

"... информацията, предоставена от държавата, че член 29 от Наказателния кодекс, предвиждащ смекчавачи обстоятелства в случай на "несправедлива провокация", не се прилага за убийства в името на така наречената "чест". Комитетът обаче се притеснява, че това не представлява достатъчна правна гаранция, като се има предвид, че разпоредбата, изрично забраняваща прилагането на член 29, се отнася само за убийства в името на "обичай" (töre) и следователно невинаги може да обхваща убийства в име на така наречената "чест" (namus)".⁸

- 3.4.3 Вж. раздела за ["Убийство на честта"](#) за информация по този въпрос.

[Обратно към съдържанието](#)

3.5 ГОЖ

- 3.5.1 Индексът на ОИСР за социалните институции и равенството за половете за 2014 г. отбелязва, че "през 2012 г. Турция стана първата държава, ратифицирала Истанбулската конвенция на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието и домашното насилие над жени, която криминализира ГОЖ, както и други форми на насилие над жени".⁹
- 3.5.2 Вж. раздела за [ГОЖ](#) за допълнителна информация по този въпрос.

[Обратно към съдържанието](#)

⁵ Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страните за практиките в областта на човешките права за 2016 г."; Раздел 6, 3 март 2017 г. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year> Разглеждан: 27 ноември 2017 г.

⁶ Център за развитие на ОИСР. "Индекс за социалните институции и неравенството на половете 2014 г." <https://www.genderindex.org/country/turkey/> Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

⁷ Център за развитие на ОИСР. "Индекс за социалните институции и неравенството на половете 2014 г." <https://www.genderindex.org/country/turkey/> Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

⁸ Комитет на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените. "Заклучителни наблюдения по седмия периодичен доклад на Турция" [CEDAW/C/TUR/CO/7], 25 юли 2016 г. Наличен на: http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1484750203_n1623344.pdf Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

⁹ Център за развитие на ОИСР. "Индекс за социалните институции и неравенството на половете 2014 г." <https://www.genderindex.org/country/turkey/> Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

3.6 Брак: принудителен брак и брак на непълнолетни лица

3.6.1 Фондът на ООН за населението отбеляза:

"Турция е ратифицирала както Конвенцията на ООН за премахване на всички форми на дискриминация срещу жените (КПВФДЖ), така и Конвенцията на ООН за правата на детето (КПД). Законът за закрила на детето, приет през 2005 г., включва повечето принципи на Конвенцията за правата на детето и в съответствие с конвенцията определя децата като "лица на възраст под 18 години" (Член 3). Член 11 от Гражданския кодекс на Турция гласи, че "възрастта за пълнолетие е 18", но също така гласи, че при сключване на брак лице под 18 години поема същите права и отговорности като възрастен.

Въпреки това в законите на Турция не съществува общо определение за дете като за лице на възраст под 18 години. Например член 6 от Наказателния кодекс на Турция определя дете като всеки под 18 години, но в членове 103 и 104 от същия закон, които се отнасят до "сексуално насилие над деца", детето се определя като лице на възраст под 15 години".¹⁰

3.6.2 Фондът на ООН за населението също посочи минималната възраст за сключване на брак:

"Допреди 10 години минималната възраст по закон за сключване на брак беше 15 години за жени и 17 години за мъже. Измененият през 2002 г. Граждански кодекс на Турция повиши минимална възраст по закон на 17 години за жените (Член 124), като я изравни с тази на мъжете. Настоящата минимална възраст (17) обаче не съответства на международните норми, според които 18 трябва да бъде минималната възраст за сключване на брак. Гражданският кодекс от 2002 г. също така посочва, че "брак на лице (както мъже, така и жени) на 16-годишна възраст е разрешен с решение на съда въз основа на изключителни обстоятелства".¹¹

3.6.3 Фондът на ООН за населението освен това обърна внимание върху закона за принудителен брак и сексуално посегателство срещу дете:

"Съгласно Гражданския кодекс ако дадена жена е била принудена да сключи брак, тя може да подаде жалба; тя също има право да подаде искане за отмяна в рамките на първите пет години от брака. Наказателният кодекс на Турция не включва конкретни санкции срещу детските бракове. Сексуално посегателство, извършено срещу дете на възраст 15 или повече години, се счита за престъпление, което подлежи на жалба от страна на жертвата. Правото да подаде жалба обаче е дадено само на детето, което може да се страхува от последиците от това да отиде в полицията или може да не знае, че има право да го направи".¹²

3.6.4 Вж. [Принудителен брак и брак на непълнолетни лица](#) за допълнителна информация по този въпрос.

¹⁰ Фонд на ООН за населението. "Детски бракове в Турция (преглед)", страница 2, юни 2014 г.

<http://eeca.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/unfpa%20turkey%20overview.pdf> Разглеждан: 23 ноември 2017 г.

¹¹ Фонд на ООН за населението. "Детски бракове в Турция (преглед)", страница 3, юни 2014 г.

<http://eeca.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/unfpa%20turkey%20overview.pdf> Разглеждан: 23 ноември 2017 г.

¹² Фонд на ООН за населението. "Детски бракове в Турция (преглед)", страница 3, юни 2014 г.

<http://eeca.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/unfpa%20turkey%20overview.pdf> Разглеждан: 23 ноември 2017 г.

3.7 Брак: граждански и религиозен

- 3.7.1 Докладът за страната за 2016 г. на Държавния департамент на САЩ отбелязва, че "решение на Конституционния съд от май 2015 г. узакони правото на религиозен брак, без да се сключва граждански брак".¹³ В статия, публикувана от "Ал Джазира", се посочваше, че има опасения от правни и правозащитни групи, че това може да насърчи детските бракове, и че "религиозните мюсюлмански бракове, които често се извършват в страната, не се признават от светската система на Турция и следователно не предоставят на членовете на семейството никакви законни права, включително право на наследство".¹⁴

- 3.7.2 Иранската кюрдска организация за правата на жените отбеляза следното през октомври 2017 г.:

"Нов законопроект, позволяващ на мюфтиите [религиозни представители] да разрешават граждански бракове, заплашва да увеличи детските бракове и предизвика възмущение от защитниците на правата на жените...

Активисти за правата на жените се опасяват, че този ход ще проправи пътя за повече бракове на непълнолетни и ще направи много по-трудно младите момичета да бъдат защитени. Бракът с деца вече е значителен проблем в някои части на Турция и има опасения, че промяната в закона само ще увеличи тази вредна практика".¹⁵

- 3.7.3 Вж. [Граждански и религиозни брачни церемонии](#) за допълнителна информация по този въпрос.

3.8 Брак: полигамия

- 3.8.1 "Хъфтингтън пост" посочи относно закона, свързан с полигамните бракове: "Полигамията беше обявена за незаконна в Турция през 1926 г. и нарушителите може да получат присъда от две години затвор... Тъй като браковете им не са признати от закона, вторите съпруги имат малко права при развод, наследяване или получаване на издръжка на деца. А децата от полигамни бракове по закон се считат за деца на самотни, неомъжени майки, освен ако турските им бащи не обявят бащинството си".¹⁶

- 3.8.2 Вж. [Полигамия](#) за допълнителна информация по този въпрос.

3.9 Съвместно съжителство

- 3.9.1 "Ал Джазира" обърна внимание също на правното положение на двойките, които живеят заедно, без да се женят, като посочи: "Тъй като в Турция няма правна регулация за двойките, които живеят

³ Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страните за практиките в областта на човешките права за 2016 г."; Турция, Раздел 6, 3 март 2017 г. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2016&dclid=265482> Разглеждан: 5 декември 2017 г.

¹⁴ "Ал Джазира". "Решението на турски съд за религиозните бракове предизвика недоволство", 30 май 2015 г. <http://www.aljazeera.com/news/2015/05/turkey-court-ruling-religious-marriages-spurs-uproar-150530151909516.html> Разглеждано: 5 декември 2017 г.

¹⁵ Иранска кюрдска организация за правата на жените. "Турция: Нов законопроект предизвика възмущение от активистите за правата на жените", 23 октомври 2017 г. <http://ikwro.org.uk/2017/10/turkey-outrage-campaigners/#more-3008> Разглеждан: 23 ноември 2017 г.

¹⁶ "Хъфтингтън пост". "Активисти осъждат полигамните бракове в Турция, насочени срещу сирийските бежанци", 25 юли 2016 г., актуализирано на 2 януари 2017 г., https://www.huffingtonpost.com/entry/polygamy-in-turkey_us_57964212e4b01180b52fae27 Разглеждано: 24 ноември 2017 г.

заедно или имат извънбрачни деца, връзките им нямат правен статут без каквито и да било права или наказания".¹⁷

[Обратно към съдържанието](#)

3.10 Развод и попечителство над деца

3.10.1 Индексът на ОИСР за социалните институции и неравенството между половете отбелязва:

"Не е открита дискриминация между мъжете и жените по отношение на правото за започване на процедура по развод в Турция. Един от съпрузите може да подаде искане за развод в случай на "безвъзвратно разпадане на брака", причинено от различни обстоятелства, включително изневяра, напускане, невменяемост, пагубно отношение или извършване на унижително действие. Законът също не дискриминира и няма разлика между мъжете и жените по отношение на издръжката и обезщетението за вреди в резултат на развода. Гражданският кодекс от 2001 г. постановява, че имуществото, придобито по време на брака, трябва да бъде разделено по равно между съпрузите в случай на развод, което облекчава финансовата тежест на развода за много жени. Въпреки на това разведена жена, но не и на мъж, е забранено да се жени повторно без специално разрешение на съда до 300 дни след прекратяването на предишния брак".¹⁸

3.10.1 Индексът на ОИСР за социалните институции и неравенството между половете за 2014 г. освен това отбелязва:

"Преди Гражданския кодекс от 2001 г. бащата е бил смятан за глава на домакинството в турското законодателство, като е носел отговорност за издръжката на семейството. Тази разпоредба вече е премахната. Член 41 от Конституцията беше изменен, за да отбележи, че семейството в турското общество "се основава на равенство между съпрузите". Съгласно член 335 от Гражданския кодекс и двамата родители споделят родителските права, освен ако това право не е обезсилено поради правни причини. Майката носи изцяло правата за дете, родено извън брака; въпреки това бащата е длъжен да оказва помощ на жена, която е забременяла от него, ако е живял с нея по това време, независимо дали са били женени или не. В случай на развод съдията може да постави детето под попечителството на който и да било от родителите. На практика съдиите са склонни да предоставят попечителството върху по-малките деца на майката. Родителят, който не получи попечителство, продължава да носи част от паричната отговорност за отглеждането на детето".¹⁹

3.10.3 Вж. [Причини за развод](#) за информация по този въпрос.

[Обратно към съдържанието](#)

3.11 Наследяване

3.11.1 Докладът на МВРТ на Австралия от септември 2016 г. посочва, че "гражданският кодекс предвижда еднакво наследяване между мъжете и жените. На практика проучване [на НПО] от 2013 г.

¹⁷ "Ал Джазира". "Решението на турски съд за религиозните бракове предизвика недоволство", 30 май 2015 г. <http://www.aljazeera.com/news/2015/05/turkey-court-ruling-religious-marriages-spurs-uproar-150530151909516.html> Разглеждано: 5 декември 2017 г.

¹⁸ Център за развитие на ОИСР. "Индекс за социалните институции и неравенството на половете 2014 г." <https://www.genderindex.org/country/turkey/> Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

¹⁹ Център за развитие на ОИСР. "Индекс за социалните институции и неравенството на половете 2014 г." <https://www.genderindex.org/country/turkey/> Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

сочи, че приблизително 75 на сто от семействата разделят наследството еднакво между мъжете и жените".²⁰

- 3.11.2 [Индексът на ОИСР за социалните институции и неравенството между половете за 2014 г.](#) предостави допълнителна информация.²¹

[Обратно към съдържанието](#)

3.12 Достъп до земя, имоти и услуги

- 3.12.1 Индексът на Центъра за развитие на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) [за социалните институции и неравенството между половете за 2014 г.](#)²² предостави информация по тези въпроси.

[Обратно към съдържанието](#)

3.13 Свобода на движение

- 3.13.1 Няма данни за ограничаване на достъпа на жените до обществените пространства.²³

[Обратно към съдържанието](#)

3.14 Заетост

- 3.14.1 "Ел енд И Глоубъл" [L&E Global], "международен съюз, който специализира в предоставянето на съвети на работодателите относно трудови отношения, трудово право, имиграционно право и обезщетения за служители", публикува [Преглед на закона за заетостта от 2017 г.](#)²⁴ в който бяха отбелязани антидискриминационните закони за работното място, защитата срещу тормоза на работното място и позицията по отношение на отпуски по майчинство.

- 3.14.2 Уебсайтът "Търкиш Лейбър Ло" отбеляза изискването за осигуряване на грижи за децата на работните места с над 150 работници от женски пол.²⁵ "Гъблик Рейдио Интернешънъл" обаче посочи, че "повечето компании или умишлено поддържат броя на работниците от женски пол под 150, или пренебрегват закона и плащат малка глоба, равняваща се на 365 до 1000 долара на месец. По данни на Министерството на образованието в Турция има само една компания, която разполага с осигурени грижи за деца на място. Има неофициални сведения, че има още компании, но е трудно да се определи колко".²⁶

20 Правителство на Австралия. Министерство на външните работи и търговията. "Доклад с информация за страната"; Турция, 5 септември 2016 г. <http://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-turkey.pdf> Разглеждан: 15 януари 2018 г.

21 Център за развитие на ОИСР. "Индекс за социалните институции и неравенството на половете 2014 г." <https://www.genderindex.org/country/turkey/> Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

22 Център за развитие на ОИСР. "Индекс за социалните институции и неравенството на половете 2014 г." <https://www.genderindex.org/country/turkey/> Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

23 Център за развитие на ОИСР. "Индекс за социалните институции и неравенството на половете 2014 г." <https://www.genderindex.org/country/turkey/> Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

24 "Ел енд И Глоубъл". "Преглед на закона за заетостта от 2017 г."; Турция, без дата http://knowledge.leglobal.org/wp-content/uploads/LEGlobal_Memo_Turkey.pdf Разглеждан: 4 декември 2017 г.

25 Закон за труда на Турция. "Стаи за кърмене и центрове за грижи за деца за работещи майки в Турция", 12 май 2017 г. <https://turkishlaborlaw.com/news/business-in-turkey/497-lactation-rooms-and-child-care-units-for-working-mothers-in-turkey> Разглеждан: 4 декември 2017 г.

26 PRI.org. "Защо повече туркини не работят", 4 май 2017 г. <https://www.pri.org/stories/2017-05-04/why-more-turkish-women-dont-work> Разглеждано: 4 декември 2017 г.

- 3.14.3 Допълнителна информация за заетостта на работещите майки е на разположение [тук](#).²⁷
- 3.14.4 Вж. раздела за [Заетост](#) за допълнителна информация по този въпрос.

[Обратно към съдържанието](#)

4. Статут на жените

4.1 Неравенство между половете

- 4.1.1 Докладът на Държавния департамент на САЩ за страната за 2016 г. отбелязва, че "жените се ползват със същите права като мъжете съгласно законите, но обществената и официалната дискриминация са широко разпространени".²⁸
- 4.1.2 Световният икономически форум публикува Индекса за световното неравенство между половете, който е "рамка за отчитане на мащаба на различията, основани на пола, и за проследяване на тяхното развитие във времето. Индексът отчита националните различия между половете по икономически, образователни, здравни и политически критерии и представя класиране на държавите, което позволява ефективно сравнение между региони и групи с различни доходи". Индексът за световното неравенство между половете за 2017 г., публикуван през ноември 2017 г., постави Турция на следната позиция:
- Турция е класирана на 131-во място от 144 държави в общия Световен индекс
 - Турция беше класирана на 128-мо място от 144 държави в категорията "Икономическо участие и възможности" и на 131-во място за "Участие в работната сила"
 - Турция беше класирана на 101-во място от 144 държави в категорията "Постижения в образованието"
 - Турция беше класирана на 59-то място от 144 в категорията "Здраве и оцеляване"
 - Турция беше класирана 118-та от 144 в категорията "Политически права".²⁹
- 4.1.3 Същият доклад отбелязва, че "...Турция (131) бележи напредък в преодоляването на неравенството между половете на позиции като законодатели, висши длъжностни лица и ръководни позиции в допълнение към професионалните и техническите роли, както и при записването във висше, средно и основно образование. При нея обаче има също разширяване на неравенството между половете при Участието в политическия живот и отново има разширяване на неравенството в областта на Здравеопазването и оцеляването за първи път от 2013 г. насам".³⁰
- 4.1.4 През юли 2016 г. Комитетът на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените заяви, че е "... загрижен за ниското участие на жените на всички нива на вземане на решения както на национално, така и на местно равнище, включително

²⁷ Закон за труда на Турция. "Честит ден на жената: Част втора - Работещите майки съгласно трудовото право", 17 март 2016 г. <https://turkishlaborlaw.com/news/business-in-turkey/374-happy-women-s-day-part-two-working-mother-in-labor-law> Разглеждан: 4 декември 2017 г.

²⁸ Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страните за практиките в областта на човешките права за 2016 г."; Турция, Раздел 6, 3 март 2017 г. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2016&dliid=265482> Разглеждан: 27 ноември 2017 г.

²⁹ Световен икономически форум. "Доклад за световното неравенство между половете за 2017 г.", страници 11 и 234, 2 ноември 2017 г. http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2017.pdf Разглеждан: 28 ноември 2017 г.

³⁰ Световен икономически форум. "Доклад за световното неравенство между половете за 2017 г.", страница 21, 2 ноември 2017 г. http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2017.pdf Разглеждан: 28 ноември 2017 г.

в рамките на правителството и парламента, което е под средното равнище в световен мащаб и дори е намаляло след изборите през ноември 2015 г., както и сред членовете на съдебната система и държавните служители и има липса на конкретни стъпки за справяне с основните причини, включително преобладаващите социални и културни нагласи".³¹

[Обратно към съдържанието](#)

4.2 Отношение към жените: на държавата и в обществото

4.2.1 Доклад, публикуван от Комитета на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените през юли 2016 г., посочва:

"Комитетът е обезпокоен от съществуването на дълбоко вкоренени дискриминационни стереотипи относно ролята и отговорностите на жените и мъжете в семейството и в обществото. Те подчертават прекалено традиционната роля на жените като майки и съпруги, като по този начин подкопават социалния статут, самостоятелността, образователните възможности и професионалната кариера на жените, както и представляват основна причина за насилието срещу жени, основано на пола. Той отбелязва със загриженост, че патриархалните нагласи стават все повече в държавните власти и в обществото и че равенството между половете все повече и открито бива подкопавано от неясно дефинирани понятия за "равенство на половете" или "справедливост между половете". Комитетът отбелязва също със загриженост, че високопоставени представители на правителството на няколко пъти са правили дискриминационни и унижителни изявления относно жени, които не се придържат към традиционните роли".³²

4.2.2 В същия доклад се споменава положението на жените в селските райони, като се посочва:

"Комитетът отбелязва също със загриженост, че жените в селските райони са изложени на особено дискриминационни стереотипи относно традиционните роли на жените, които наред с други неща им пречат да участват в ключови решения за домакинството.

Комитетът... препоръчва държавата да разработи и приложи мерки, включително временни специални мерки, за да ускори постигането на съществено равенство на жените в селските райони във всички области, в които те са слабо представени или са в неравностойно положение, включително в политическия и обществения живот, образованието, здравеопазването и наемането на работа. Държавата следва да въведе програми за намаляване на ангажираността на селските момичета в неплатен труд за полагане на грижи, която представлява пречка за посещаването на училище, както и да разработи и приложи целеви мерки за създаване на възможности за генериране на доход за жените в селските райони в техните местности".³³

31 Комитет на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените. "Заклучителни наблюдения по седмия периодичен доклад за Турция" [CEDAW/C/TUR/CO/7], параграф 41, 25 юли 2016 г. На разположение на: http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1484750203_n1623344.pdf Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

32 Комитет на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените. "Заклучителни наблюдения по седмия периодичен доклад за Турция" [CEDAW/C/TUR/CO/7], параграф 28, 25 юли 2016 г. На разположение на: http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1484750203_n1623344.pdf Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

33 Комитет на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените. "Заклучителни наблюдения по седмия периодичен доклад на Турция" [CEDAW/C/TUR/CO/7], параграфи 49 и 50, 25 юли 2016 г. Наличен на: http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1484750203_n1623344.pdf. Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

- 4.2.3 През април 2017 г. Парламентарната асамблея на Съвета на Европа съобщи, че "нашето внимание беше привлечено и от факта, че осуетеният преврат е възпитал мъжки шовинистки манталитет, който сега функционира безпрепятствено. Според асоциации на жените това е довело до увеличаване на насилието над жени и по-специално на обществени места като автобуси, където през последните месеци е имало увеличение на нападенията срещу жени и дори изнасилванията".³⁴
- 4.2.4 В доклада "Свободата по света за 2017 г." "Фрийдъм Хаус" даде на Турция оценка 7 от 16 за "лична автономия и права на личността" и в този раздел от доклада отбеляза:

"През март 2016 г. Ердоган, който твърди, че равенството между половете е "против природата", предложи реформи, които да включват права на жените в "турски стил". През май той осъди използването на средства за контролиране на раждаемостта и заяви, че жените, които работят, са "недостатъчни" и "полухора". Някои въпроси и по-специално проблемът с насилието над жени придобиха по-голяма видимост през последните години. Критици обаче твърдят, че правителството често е по-загрижено за целостта на семейството, отколкото за правата на жените. Например парламентарна комисия за защита на целостта на семейството издаде доклад от май 2016 г., в който предложи да се намали законната възраст за брак на 15 години, предпочете посредничеството вместо приюта за жени, станали жертва на насилие, както и призова за по-голямо участие на дирекция "Религиозни въпроси" в семейното консултиране. През ноември [2016 г.] правителството предложи законопроект, който би отменил някои присъди за сексуално посегателство над деца, ако извършителите сключат брак със своите жертви; мярката беше отменена на фона на вътрешни и международни протести".³⁵

- 4.2.5 През февруари 2015 г. "Ню Йорк таймс" отбеляза, че има "случаи, свързани с насилие над жени, при които високопоставени служители мълчаливо или изрично са обвинили жертвата в провокирането на нейния нападател".³⁶

- 4.2.6 Въпреки това "Дейли Сабах" публикува статия през март 2017 г., която посочи:

"Президентът Реджеп Тайип Ердоган издаде писмено изявление във вторник по повод днешния Международен ден на жената, в което подчерта необходимостта от борба с насилието, насочено срещу жените. Президентът, който подкрепи повече мерки за ограничаване на домашното насилие и участваше в телевизионни реклами за повишаване на осведомеността по въпроса, в посланието определи насилието като "престъпление срещу човечеството".

"Трябва да работим по-усилено, за да премахнем напълно насилието над жените. Необходима е промяна в мисленето и в държавата, университетите и гражданското общество имат важен дълг да намерят решение на този въпрос. Вярвам, че ще го разрешим със силата, която черпим от нашите граждански ценности, базирани на нашата история и култура", каза той.

34 Съвет на Европа, Парламентарна асамблея. "Функционирането на демократичните институции в Турция" [Док. 14282], параграф 37, 5 април 2017 г.

https://www.ecoi.net/en/file/local/1397366/1226_1491999505_functioningdemocraticinstitutionsturkey.pdf Разглеждан: 15 февруари 2018 г.

34 "Фрийдъм Хаус". "Свободата по света за 2017 г."; Турция, 15 април 2017 г.

<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2017/turkey> Разглеждан: 27 ноември 2017 г.

35 "Ню Йорк таймс". "На турски мъже им се размина убийство", 23 февруари 2015 г.

<https://www.nytimes.com/2015/02/24/opinion/ozgecan-aslan-and-violence-against-women-in-turkey.html>

Разглеждано: 24 ноември 2017 г.

"Ердоган заяви, че правата на жените в Турция значително са се подобрили в сравнение с преди 2002 г. - годината, в която Партията на справедливостта и развитието спечели изборите, както и че степента на образование сред момичетата и заетостта на жените са се увеличили, той добави също, че броят на жените депутати се е утроил. "Все пак тези подобрения не са достатъчни", каза той".³⁷

- 4.2.7 Министерството на външните работи и търговията на Австралия публикува доклад през септември 2016 г., в който се посочва:

"В Турция има малка официална дискриминация срещу жените. Бракът, разводът, наследяването и попечителството върху децата биват уредени от граждански процесуален кодекс, който зачита равенството между половете. През 2013 г. бяха отменени забраните за носене на забрадка или костюм с панталон за жени в парламента. Абортът продължава да бъде законен до десетата седмица, както и до 24-та седмица в случаи на изнасилване или опасност за майката, въпреки че сега лекарите имат право на възражение по съвест за извършване на аборти".³⁸

- 4.2.8 Същият доклад отбелязва, че "участието на жените в националното правителство, въпреки че беше в застой в продължение на много години, сега се увеличава, макар и да продължава да бъде със значително по-ниски нива от средните в международен мащаб. В момента в парламента има 82 жени, които представляват 15 на сто от 550-те места и има само един член на кабинета, който е жена - министърът на семейството и социалните политики. Три от 81 провинциални управители са жени".³⁹

[Обратно към съдържанието](#)

5. Домашно насилие и изнасилване

5.1 Въведение и статистика

- 5.1.1 През юли 2016 г. Комитетът на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените отбеляза, че "е загрижен за наличието на систематично и широко разпространено насилие, основано на пола, срещу жените в държавата [т.е. Турция], включително на сексуалното насилие, психологическото насилие и лишаване от достъп до основни стоки, срещу жените в частната сфера, както и отбелязва със загриженост: а) че голям брой жени са убивани от своите интимни или бивши интимни партньори или съпрузи, или от членове на техните семейства".⁴⁰
- 5.1.2 В доклада на Държавния департамент САЩ за 2016 г. се посочва, че "законът забранява насилието над жени, но правозащитните организации твърдят, че правителството не го прилага ефективно... Статистиката на правителството за насилието над жени

37 "Дейли Сабах". "Ердоган подчертава борбата срещу насилието в послание за Деня на жената", 7 март 2017 г. <https://www.dailysabah.com/turkey/2017/03/08/erdogan-highlights-combating-violence-in-womens-day-message>

Разглеждано: 27 март 2018 г.

38 Правителство на Австралия. Министерство на външните работи и търговията. "Доклад с информация за страната";

Турция, параграф 4.98, 5 септември 2016 г. [http://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-](http://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-turkey.pdf)

[information-report-turkey.pdf](http://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-turkey.pdf) Разглеждан: 15 януари 2018 г.

39 Правителство на Австралия. Министерство на външните работи и търговията. "Доклад с информация за страната";

Турция, параграф 4.98, 5 септември 2016 г. [http://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-](http://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-turkey.pdf)

[information-report-turkey.pdf](http://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-turkey.pdf) Разглеждан: 15 януари 2018 г.

40 Комитет на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените. "Заклучителни наблюдения по седмия периодичен доклад за Турция" [CEDAW/C/TUR/CO/7], параграф 32, 25 юли 2016 г. На разположение на:

http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1484750203_n1623344.pdf Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

- е била непълна и правозащитните организации имат малко доверие, че официалната статистика е изчерпателна или отразява мащаба на проблема".⁴¹
- 5.1.3 Докладът на МВРТ на Австралия от септември 2016 г. посочва:
- "Насилието над жени продължава да бъде проблем в цяла Турция и особено в по-консервативните, традиционни, селски райони. В последното достоверно общонационално проучване, публикувано през 2009 г., десет процента от жените съобщават, че са претърпели от насилие от интимни партньори през предходната година, а 39 на сто са съобщили, че са претърпели насилие от интимни партньори през живота си. Съобщаването сред обществото за домашното насилие се увеличи значително през последното десетилетие. Надеждна статистика е трудна за намиране, но според неправителствената организация "Платформа за спиране на насилието над жени" през 2015 г. в Турция са били убити 303 жени, като повечето са били жертви на "убийства на честта".⁴²
- 5.1.4 "Ал-Монитор" съобщи, че 240 жени са били убити, 77 жени са били изнасилени, а 286 непълнолетни момичета са били сексуално малтретирани през първите десет месеца на 2017 г.⁴³ Според фондация "Умут" през първите шест месеца на 2017 г. 226 жени са били убити от мъже в Турция.⁴⁴ В сравнение с това турската информационна агенция "Бианет" е документирала, че през 2017 г. мъже са убили най-малко 290 жени, изнасилили са 101 жени, подложили са на тормоз 247 жени, насилили са сексуално 376 момичета и са ранили 417 жени.⁴⁵
- 5.1.5 Турската информационна агенция "Бианет" документира насилието, нанесено от мъже над жени, за което се съобщава в медиите. През февруари 2017 г. Бианет посочи:
- "Според съобщения, които "Бианет" събра от национални и местни вестници, новинарски уебсайтове и агенции мъже са убили 261 жени и момичета; изнасилили са 75 жени; тормозили са 119 жени; сексуално са малтретирали 417 момичета; ранили са 348 жени през 2016 г.
- Мъже са убили над 284 жени през 2015 г.
- Мъже са убили 281 жени през 2014 г.
- Мъже са убили 214 жени през 2013 г.
- 68% от жените са били убити от техните партньори (съпруг/гадже/ годеник) или от бившите им партньори, 10% са били убити от роднини...
- За най-малко 75 изнасилвания на жени е имало съобщения в медиите през 2016 г.

41 Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страните за практиките в областта на човешките права за 2016 г."; Турция, Раздел 6, 3 март 2017 г. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2016&dclid=265482> Разглеждан: 27 ноември 2017 г.

42 Правителство на Австралия. Министерство на външните работи и търговията. "Доклад с информация за страната"; Турция, параграф 4.99, 5 септември 2016 г. <http://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-turkey.pdf> Разглеждан: 15 януари 2018 г.

43 "Ал-Монитор". "Движението #MeToo е мъртвородено в Турция", 8 декември 2017 г. <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/12/turkey-me-too-movement-is-stillborn.html> Разглеждано: 31 януари 2018 г.

44 Стокхолмски център за свобода. "Доклад: 226 жени, убити от мъже в Турция през първата половина на 2017 г.", 13 юли 2017 г. <https://stockholmcf.org/report-226-women-killed-by-men-across-turkey-in-first-half-of-2017/> Разглеждан: 15 февруари 2018 г.

45 "Бианет". "Мъже са убили 13 жени, 2 деца през януари", 8 февруари 2018 г., <http://bianet.org/english/women/194132-men-kill-13-women-2-children-in-january> Разглеждано: 15 февруари 2018 г.

24% от изнасилвачите са били непознати за жените, които са нападнали, 11% са били съпрузи/гаджета на жените, които са се разделили или са се опитали да се разделят с тях...

Мъже са подложили на сексуален тормоз най-малко 119 жени през 2016 г.

62% от извършителите са били непознати мъже, 10% са били началници или шефове на работните места на жените, 6% са били мъже, на които жените са плащали за услуги (сервитьор, болничен персонал и т.н.)...

Мъжете са причинили насилие на 348 жени през 2016 г.

56% от жените са били подложени на насилие от партньори, 11% - от бивши партньори или от мъже, чието предложение за започване на романтична връзка са отхвърлили, 11% - от роднините от мъжки пол...

Според съобщения в медиите през 2016 г. най-много убийства на жени е имало в провинциите Истанбул, Измир, Антеп и Анталия. 30% от убийствата на жени, отразявани от медиите, са били извършени в тези четири града.

Най-малко 26 жени бяха убити в Истанбул, 21 в Измир, 16 в Антеп и 16 в Анталия...

Случаите на сексуално и физическо насилие представляват само върха на айсберга. Милиони жени в Турция ежедневно са подложени на тормоз, на различни форми на сексуално и физическо насилие. Знаем, че много омъжени жени са подложени на изнасилване у дома всеки ден. Въпреки това тези случаи на насилие, с които обществото е свикнало и са се превърнали в елемент на "посрамване" за жените, като цяло не биват регистрирани. Когато жените информират органите на реда за това, през което преминават или предприемат стъпки съгласно закона, те биват подложени на травма отново и отново. Изнасилвачите, оказващите тормоз, мъжете, които извършват насилие, подават жалби за клевета срещу жените, които подават жалби срещу тях.

Въпреки че не за всички убийства на жени се съобщава в медиите, убийствата на жени са с новинарска важност особено за местните вестници, така че повечето от убийствата на жени биват отразени от медиите.

Можем да съобщим за случаите, които са успели да се "класират като новини", в броя на "Бианет".⁴⁶

- 5.1.6 Сравнение на престъпления в страните от ОИСР, публикувано от "Сивитас" през 2012 г., показва, че процентът на изнасилвания е приблизително един човек на 100 000 от населението в Турция в сравнение с приблизително 28 в Англия и Уелс.⁴⁷
- 5.1.7 Haaretz.com, който представя новини от Израел и Близкия Изток, отбеляза на 12 май 2015 г., че "министерството на семейството и социалните политики в Турция съобщава, че горещата линия за домашно насилие е получила над 100 000 обаждания през миналата година и е изчислило, че броят на случаите, за които не е било съобщено, е три до пет пъти повече от това".⁴⁸
- 5.1.8 За допълнителна информация относно горещата линия вж. [Горещи линии](#).

⁴⁶ "Бианет". "Мъже са убили най-малко 261 жени, момичета през 2016 г.", 3 февруари 2017 г. <http://bianet.org/english/women/183255-men-kill-at-least-261-women-girls-in-2016> Разглеждано: 12 януари 2018 г.

⁴⁷ "Сивитас Крайм", "Сравнения на престъпността в страните от ОИСР", 2012 г. http://www.civitas.org.uk/content/files/crime_stats_oecdjan2012.pdf. Разглеждано: 3 април 2018 г.

⁴⁸ Haaretz.com. "Повдигане на завесата пред насилието над жени в Турция", 12 май 2015 г. <https://www.haaretz.com/israel-news/premium-1.655944> Разглеждано: 15 януари 2018 г.

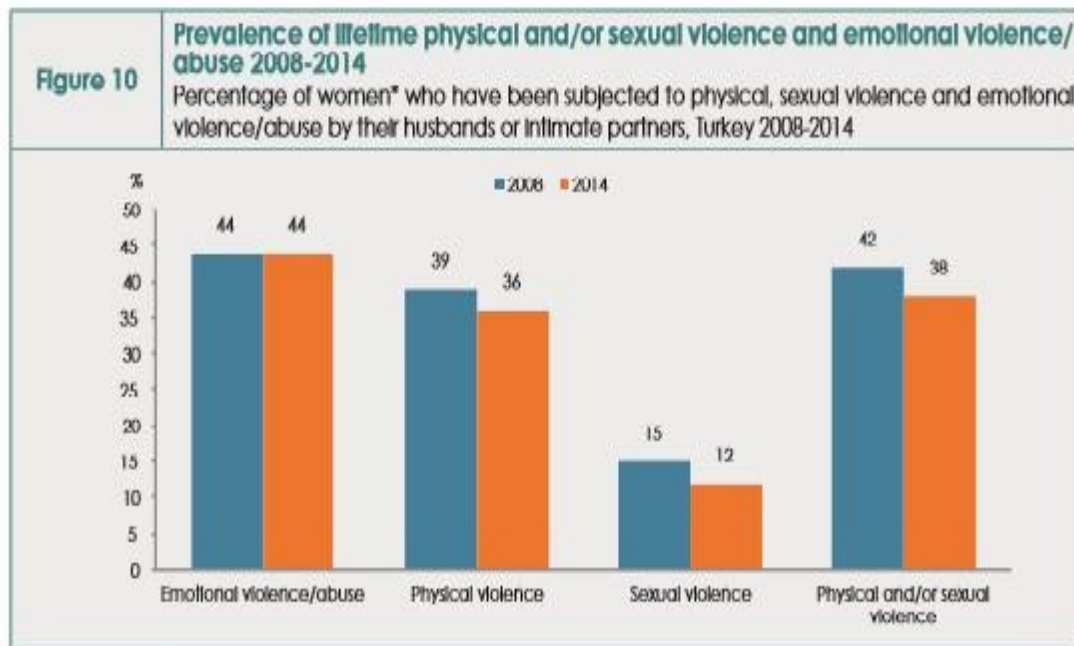
5.1.9 Университетът "Хачетепе" публикува доклад през декември 2014 г. относно домашното насилие над жени. Таблицата по-долу е извлечена от този доклад и показва процента на жените, които са или са били омъжени и които са били подложени на физическо и/или сексуално насилие и емоционално насилие/тормоз от техните съпрузи или интимни партньори в Турция от 2008 и 2014 г. Таблицата предоставя следните проценти:

Емоционално насилие/тормоз: 44% през 2008 г., 44% през 2014 г.

Физическо насилие: 39% през 2008 г., 36% през 2014 г.

Сексуално насилие: 15% през 2008 г., 12% през 2014 г.

Физическо и/или сексуално насилие: 42% през 2008 г., 38% през 2014 г.⁴⁹

*Calculations are based on ever-married women.

5.1.10 Индексът на ОИСП за социалните институции и неравенството между половете за 2014 г. обръща внимание на най-скорошната правителствена статистика, като посочва:

"Към 2008 г. 42% от жените в Турция са били подложени на физическо или сексуално домашно насилие през живота си, а около 14% са се сблъскали с него през 12-те месеца преди проучването. 42% са били подложени на физическо или сексуално домашно насилие. Процентът на разпространение на физическо домашно насилие в рамките на човешкия живот в Северен Анадол сочи, че са засегнати повече от половината жени, като по-голямата част от случаите, за които се съобщава са "тежки". Около половината жени с ниски доходи в Турция съобщават, че са се сблъскали с физическо или сексуално домашно насилие, но процентът за жените с високи доходи също е висок в сравнение със средните стойности на ОИСП - почти три от десет. Проучването установи също, че 92% от жените, които съобщават, че страдат от домашно насилие, не съобщават за това на нито един официален орган или НПО. Освен това около една на всеки две жени в проучването е съгласна с твърдението, че една жена трябва да се подчинява на съпруга си, а 14% се съгласиха, че мъж може да бие жена си...

49 Университет "Хачетепе". "Домашно насилие над жени в Турция", Обобщен доклад, страница 12, декември 2014 г. <http://www.hips.hacettepe.edu.tr/ingilizceozetraporweb.pdf> Разглеждан: 9 април 2018 г.

"Националното проучване за насилието над жени (2008 г.) установи, че приблизително 3% от турските жени са се сблъскали със сексуално насилие от друго лице освен съпруг или партньор от 15-годишната им възраст, а 7% са били сексуално малтретирани като деца на възраст под 15 години. 15% от анкетираните са съобщили, че са се сблъскали със сексуално насилие от съпруг или партньор през живота си, а 7% - в рамките на 12-те месеца преди проучването".⁵⁰

5.1.11 Докладът на Държавния департамент на САЩ за страната за 2016 г. отбелязва:

"Насилието над жени, включително тормозът от съпрузи, продължава да бъде сериозен и широко разпространен проблем както в селските, така и в градските райони. Изнасилването от брачен партньор е престъпление, а законът предвижда и наказания за престъпления като нападение, незаконно лишаване от свобода или заплахи. Въпреки тези мерки броят на убийствата и другите форми на насилие спрямо жени продължава да бъде висок. Според проучване, осъществено от Министерството на семейството и социалната политика, 86 процента от анкетираните жени са заявили, че са били подложени на физическо или психическо насилие от техните партньори или семейство. Приблизително 70 процента от жените са съобщили, че са били нападнати физически от партньори, членове на семейството или съседи...

Платформата "Спрете убийствата на жени сега" съобщи в края на годината, че през годината са били убити 328 жени. НПО-та смятат, че този брой вероятно е по-нисък от реалния брой поради недостатъчно съобщаване за случаите. Платформата "Спрете убийствата на жени сега", оценява, че най-честите причини за убийствата на жени са опитите на жените да поемат отговорността за решения, свързани с техните тела, финанси или социални отношения (26 процента от всички случаи), както и решенията на жените да прекратят брак или връзка (19 процента). Тя съобщава, че приблизително 34 процента от убийствата на жени са останали неразрешени.⁵¹

5.1.12 Вж. [Законодателство](#) за правните разпоредби, свързани с домашното насилие. Вж. [Пречки пред правосъдие](#) за допълнителна информация за недостатъчното съобщаване за насилието срещу жени.

[Обратно към съдържанието](#)

5.2 "Убийство на честта"

5.2.1 В доклада на Комитета на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените се отбелязва, че "комитетът е загрижен за разпространението на престъпленията, включително на убийствата, извършвани в името на така наречената "чест", както и за относително големия брой принудителни самоубийства или прикрити убийства. Той отбелязва със загриженост, че усилията на държавата да повиши осведомеността на обществеността, за да отхвърли концепцията за "чест", която продължава и оправдава убийствата на жени, са били недостатъчни".⁵²

5.2.2 Индексът на ОИСП за социалните институции и неравенството между половете за 2014 г. отбелязва:

⁵⁰ Център за развитие на ОИСП. "Индекс за социалните институции и неравенството на половете 2014 г." <https://www.genderindex.org/country/turkey/> Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

⁵¹ Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страните за практиките в областта на човешките права за 2016 г."; Турция, 3 март 2017 г. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2016&dliid=265482> Разглеждан: 27 ноември 2017 г.

⁵² Комитет на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените. "Заклучителни наблюдения по седмия периодичен доклад за Турция" [CEDAW/C/TUR/CO/7], параграф 34, 25 юли 2016 г. На разположение на: http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1484750203_n1623344.pdf Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

"Има съобщения за така наречени "убийства на честта" в Турция. Те засягат най-вече семейства от югоизточните селски райони, както и мигранти в градовете от тези райони...

Въпреки усилията на това правителство убийствата на честта продължават да бъдат извършвани в Турция. През 2006 г. Специалният докладчик на ООН за насилието срещу жени докладва за разпространението на практиката в източна и югоизточна Турция, като отбелязва: "Има разумни основания да се предполага, че някои от регистрираните случаи на самоубийства всъщност са прикрити убийства. В други случаи изглежда, че членовете на семейството са били подбудители на самоубийството". През 2006 г. парламентарна комисия, създадена за разследването на въпроса с убийствата на честта, откри средно повече от четири такива убийства седмично за предходните пет години. 19 убийства на честта бяха официално отчетени през първите три тримесечия на 2012 г."⁵³

- 5.2.3 През май 2017 г. "Ню Йорк таймс" съобщи, че "точни данни за убийствата на честта в Турция е трудно да бъдат намерени. Според данни на правителството, публикувани през 2008 г., над 1000 жени са били жертви на убийства на честта от 2003 г. до 2008 г. През 2016 г. 328 жени са били убити по причини, свързани с пола, според статистика, съставена от Инициативата срещу убийствата на жени"⁵⁴
- 5.2.4 Докладът на МВРТ на Австралия от септември 2016 г. посочва, че "не са налични точни статистически данни, но на МВРТ беше казано, че практиката на [убийствата на честта] продължава, но броят им намалява"⁵⁵
- 5.2.5 Докладът за страната на Държавния департамент на САЩ за 2016 г. отбелязва, че "членове на семейството понякога оказват натиск върху момичетата да се самоубият, за да запазят репутацията на семейството. На 18 септември екип от учени съобщи, че проучване на 60 случая на самоубийства на жени, случили се в Сиирт между 2000 и 2013 г., сочи, че много случаи вероятно са били принудителни самоубийства или на практика убийства на честта"⁵⁶
- 5.2.6 В доклад, публикуван през юли 2016 г., Комитетът на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените изрази загриженост относно "съобщения за случаи на момичета, които са били изнасилени или подложени на тормоз и са били принудени да сключат брак с извършителя в името на запазването на така наречената семейна "чест"⁵⁷
- 5.2.7 Вж. [Законодателство](#) за информацията относно правната позиция във връзка с "убийствата на честта". Вж. [Принудителен брак и брак на непълнолетни лица](#) за допълнителна информация относно използването на брака за запазване на "честта".

[Обратно към съдържанието](#)

⁵³ Център за развитие на ОИСР. "Индекс за социалните институции и неравенството на половете 2014 г."

<https://www.genderindex.org/country/turkey/> Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

⁵⁴ "Ню Йорк таймс". "Турция оневини двама мъже за "убийството на честта" на сестра им в Берлин", 30 май 2017 г.

<https://www.nytimes.com/2017/05/30/world/europe/turkey-germany-honor-killing.html> Разглеждано: 24 ноември 2017 г.

⁵⁵ Правителство на Австралия. Министерство на външните работи и търговията. "Доклад с информация за страната"; Турция, параграф 4.100, 5 септември 2016 г. <http://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-turkey.pdf> Разглеждан: 15 януари 2018 г.

⁵⁶ Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страните за практиките в областта на човешките права за 2016 г.";

Турция, Раздел 6, 3 март 2017 г. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2016&dliid=265482>

Разглеждан: 27 ноември 2017 г.

⁵⁷ Комитет на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените. "Заклучителни наблюдения по седмия периодичен доклад за Турция" [CEDAW/C/TUR/CO/7], параграф 30, 25 юли 2016 г. На разположение на:

http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1484750203_n1623344.pdf Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

5.3 Пречки пред правосъдие

5.3.1 В доклад, публикуван през юли 2016 г. от Комитета на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените, се посочваше

"Комитетът е обезпокоен от съществуващите пречки пред достъпа на жените до правосъдие, включително от:

а) липса на знания от страна на жените за техните права; б) езикови бариери, пред които са изправени жени, които искат да предявят правата си и по-специално кюрдски жени, жени от други малцинства и жени бежанци; в) ограничени познания за равенството между половете от страна на служителите на правоприлагащите органи и лицата, практикуващи право; г) ограничен обхват на правната помощ както икономически, така и по същество, който води до това жени, които получават минималната работна заплата, да не отговарят на критериите за правна помощ, както и липсата на правна помощ при наказателното производство и тромавата процедура за доказване, че отговарят на критериите, когато това е така; д) липсата на независими икономически ресурси, ограничените правомощия и липсата на отделно звено за жени и деца в институцията на омбудсмана".⁵⁸

5.3.2 Същият доклад отбелязва, че "за насилието в голяма степен не се съобщава поради стигматизация, страх от отмъщение, икономическа зависимост от извършителя, юридическа неграмотност, езикови бариери и/или липса на доверие в органите на реда".⁵⁹

5.3.3 Докладът за страната на Държавния департамент САЩ за 2016 г. посочва, че "правителството ефективно или изцяло не прилага... закони, нито защитава жертвите, които често са чакали дни или седмици, за да докладват за инциденти поради притеснение или страх от отмъщение, което възпрепятства ефективното съдебно преследване на извършителите".⁶⁰ Същият доклад отбелязва, че "социалното приемане на домашното насилие в някои случаи допринася за недостатъчното съобщаване за случаите на насилие".⁶¹

5.3.4 Докладът в сянка НПО-та за правата на жените относно прилагането в Турция на Истанбулската конвенция за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие, представен пред Групата на експертите за действие срещу насилието над жени и домашното насилие (GREVIO) през септември 2017 г., установи:

"Основните проблеми, пред които са изправени жените, когато се обърнат към органите на реда, са следните: те изобщо не предприемат действия или оказват натиск върху жените да не подават жалба. В някои случаи те не действат видимо по този начин, но избират тихомълком да обезкуражат жените за това те да докладват за случая, като карат жените да чакат часове наред в полицейското управление или започват да си говорят неофициално и

58 Комитет на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените. "Заклучителни наблюдения по седмия периодичен доклад за Турция" [CEDAW/C/TUR/CO/7], параграф 22, 25 юли 2016 г. На разположение на: http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1484750203_n1623344.pdf. Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

59 Комитет на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените. "Заклучителни наблюдения по седмия периодичен доклад за Турция" [CEDAW/C/TUR/CO/7], параграф 32, 25 юли 2016 г. На разположение на: http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1484750203_n1623344.pdf. Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

60 Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страните за практиките в областта на човешките права за 2016 г."; Турция, Раздел 6, 3 март 2017 г. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2016&dliid=265482> Разглеждан: 27 ноември 2017 г.

61 Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страните за практиките в областта на човешките права за 2016 г."; Турция, Раздел 6, 3 март 2017 г. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2016&dliid=265482> Разглеждан: 27 ноември 2017 г.

казват, че няма правна защита, която да е ефективна в случаи на насилие, че правните механизми са уморителни, така че е по-добре да не се съобщава, че приютите не са подходящи места за "добри жени" и т.н. Основните проблеми, наблюдавани от организации за права на жените, са, че има общо убеждение, че домашното насилие трябва да бъде разрешено в семейството, насилието се нормализира, жените не са вземани под внимание дори в случай на видими признаци на нападение и нараняване или когато жените заявяват, че се притесняват относно безопасността и живота им, органите не предприемат действия по отношение на оплакванията им. Често се наблюдава как жените са държани отговорни за насилието заради предразсъдъци по отношение на половете и с обвиненията, че те "не се подчиняват на съпрузите си" или "ги провокират". Когато правоохранителните органи отказват да предприемат действия, престъпленията не стигат до прокурора, следователно не може да се образува производство.

Понякога органите на реда не се намесват при обострени инциденти. Според информацията, предоставена от независими организации за правата на жените, работещи по въпросите за насилието срещу жени, се казва, че служители на органите остават пасивни и чакат на местопрестъпления, когато извършителят откаже да отвори вратата, или дори по време на насилствените актове на улицата. Изявленията на жените не се вземат под внимание, доказателствата не се събират правилно, което води до неблагоприятни резултати и в крайна сметка до безнаказаност в съдебните производства по дела за насилие над жени, при които обикновено свидетели са само жените, подложени на насилие, и извършителите, а други доказателства не могат да бъдат събрани".⁶²

- 5.3.5 Доклад за ангажираността с насилието срещу жени от 2016 г., финансиран от Европейската комисия и Република Турция, откри следните въпроси, свързани с прилагането на законите, свързани с насилието над жени в Турция:

"Въпреки наличието на различни правни постановки в турското законодателство прилагането може някак да се счита за неефективно и изборително главно поради липса на ресурси, включително недостатъчни човешки ресурси и средства; липса на мониторинг, оценка и проследяване на мерките; неадекватност на механизмите за подкрепа като приюти и центрове за намеса; както и липса на показатели и цели".⁶³

- 5.3.6 Вж. [Законодателство](#) за законодателните разпоредби относно домашното насилие. Вж. [Отношение към жените: на държавата и в обществото, в градовете и в селските райони](#) за допълнителна информация по тази тема.

[Обратно към съдържанието](#)

5.4 Действия на държавата за справяне с насилието

- 5.4.1 Докладът на Държавния департамент на САЩ за страната за 2016 г. отбелязва, че "жандармерията [паравоенна сила] е съобщила, че над 2000 служители са били обучени по теми, свързани с правата на човека, включително са имали обучение за насилие, основано на пола, и

⁶² Доклад в сянка на НПО за Първия доклад на Турция относно законодателни и други мерки, които въвеждат разпоредбите на Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие за представяне в Комитета GREVIO, страница 53, септември 2017 г.

<https://www.morcati.org.tr/attachments/article/442/turkey-ngo-shadow-report-grevio.pdf> Разглеждан: 15 февруари 2018г

⁶³ Доклад за страната за насилието над жените, Турция, страница 16, януари 2016 г.

https://notus-asr.org/wp-content/uploads/2016/05/WAVE_Report_Turkey_FINAL_EN_6March2016-3-3.pdf Разглеждан: 15 февруари 2018 г.

домашното насилие. ТНП [турската национална полиция] съобщи, че повече от 8000 служители са преминали някакво обучение за правата на човека в периода до септември".⁶⁴

- 5.4.2 През ноември 2016 г. "Дейли Сабах" съобщи за интервю с министъра на семейството и социалните политики д-р Фатма Бетюл Саян-Кая, която каза, че "центровете за превенция и проследяването на насилие (ŞÖNİM), които имат за цел да проучат причините и резултатите от домашното насилие, са били въведени в 49 града към септември 2016 г. Ние се стремим да увеличим броя на тези центрове, така че те да обхванат цяла Турция".⁶⁵
- 5.4.3 Вж. [Центрове за превенция и мониторинг на насилието \(ŞÖNİM\)](#) за допълнителна информация по този въпрос.
- 5.4.4 Агенцията на ООН за равенство между половете и увеличаването на правата и възможностите на жените отбеляза Националния план за действие на Турция за борба с насилието над жените за 2016-2020 г., който има 5 основни цели с 31 основни дейности:
1. законодателни разпоредби;
 2. създаване на осведоменост и трансформация на менталитета;
 3. предоставяне на услуги за защита и превенция, както и подкрепа на жертвите на насилие;
 4. правна регулация и прилагане на здравните услуги;
 5. сътрудничество между институциите и политиките.⁶⁶
- 5.4.5 Провеждат се редица кампании и дейности за повишаване на осведомеността и справяне с насилието над жени; допълнителна информация можете да бъде намерена в [доклада](#), внесени от Турция в Съвета на Европа през юли 2017 г. (от страница 16 нататък).⁶⁷

[Обратно към съдържанието](#)

5.5 Намеса на полицията

- 5.5.1 Докладът на МВРТ на Австралия от септември 2016 г. посочва, че "на МВРТ му е било казано, че турската полиция става все по-отзивчива към молбите за съдействие, отчасти благодарение на обучението по новите закони. В някои случаи обаче на жените е било казано да се сдобрят с партньорите си".⁶⁸
- 5.5.2 Университетът "Хачетепе" публикува проучване през 2015 г., в което се посочва:

64 Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страните за практиките в областта на човешките права за 2016 г."; Турция, Раздел 1г, 3 март 2017 г. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2016&dclid=265482> Разглеждан: 27 ноември 2017 г.

65 "Дейли Сабах". "Проект за 2023 г. на Министерство на семейството и социалната политика се надява да увеличи участието на жените в работната сила до 41 процента", 13 ноември 2016 г. <https://www.dailysabah.com/turkey/2016/11/14/ministry-of-family-and-social-policies-2023-project-hopes-to-increase-womens-labor-force-to-41-percent> Разглеждан: 28 ноември 2017 г.

66 Агенция на ООН за равенство между половете и увеличаване на правата и възможностите на жените. "Национален план за действие за борба с насилието срещу жените; кратко описание" <http://evaw-global-database.unwomen.org/en/countries/asia/turkey/2016/national-action-plan-on-combating-violence-against-women> Разглеждан: 28 ноември 2017 г.

67 Съвет на Европа. Група експерти за действия срещу насилието срещу жените и домашното насилие (GREVIO). "Доклад, представен от Турция съгласно член 68, параграф 1 от Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие (Базов доклад)", получен от GREVIO на 3 юли 2017 г., публикуван на 4 юли 2017 г. <https://rm.coe.int/turkey-state-report/1680737201> Разглеждан: 29 ноември 2017 г.

68 Правителство на Австралия. Министерство на външните работи и търговията. "Доклад с информация за страната"; Турция, параграф 4.102, 5 септември 2016 г. <http://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-turkey.pdf> Разглеждан: 15 януари 2018 г.

"Разказите на интервюираните жени [преживели домашно насилие] разкриват, че обикновено те разбират за институциите, които се борят с насилието, чрез телевизията, както и че имат ограничена информация и предразсъдъци относно тези институции. По отношение на жалбите полицейските управления, в които са подали жалби повече от половината от жените, са на първо място сред институциите, в които са били подадени жалби.

Има както положителни, така и отрицателни коментари относно поведението на полицаите. Някои от интервюираните жертви на насилие заявиха, че не са били насочени от полицията към служби за насоки и подкрепа, а вместо това са били изпратени обратно в домовете си и са се опитали да се сдобрят със съпрузите си, проявяващи насилие. Въпреки че програмите за обучение, които имат за цел да повишат информираността на полицията за равенството между половете, са повсеместно организирани в рамките на усилията за борба с насилието, възприемането, че полицията се основава на патриархалната система, разочарова и разколебава жените по време на процеса на прекратяване на насилието.

Въпреки че има жени, които подава жалби директно в болниците в случай на наранявания, има и ранени жени, които отиват направо в полицейските участъци. Разказите на жените разкриват, че жените крият причината за нараняванията си, въпреки че медицинският персонал е наясно с нея. По време на съобщаването за нараняванията, причинени от физическо насилие, тази ситуация отслабва жените в борбата им с насилието".⁶⁹

5.5.3 Индексът на ОИСР за социалните институции и неравенството между половете за 2014 г. обърна внимание на позицията относно заповедите за закрила:

"Заповедите за закрила са на разположение на жертвите на домашно насилие съгласно Закона за защита на семейството (1998 г.). Законът изисква насилникът да освободи дома и да се въздържа от контакт или приближаване до жертвата. Съдия може да нареди на извършителя да прави плащания за издръжка на жертвата. През март 2008 г. наредба, свързана със закона допълнително уточни, че органите на реда трябва да следят за спазването на заповедта включително чрез седмични посещения в дома. През 2012 г. законът за заповеди за закрила беше изменен, за да позволи на полицията да издава извънредни заповеди за закрила, без да преминава през нормални съдебни процедури, както и да позволи на съдилищата да разпореждат насилниците да бъдат следени с електронни устройства за наблюдение. Той също така разшири закрилата за всички жени, омъжени или не".⁷⁰

5.5.4 Докладът за страната на Държавния департамент САЩ за 2016 г. отбелязва:

"Съдилищата редовно издават ограничителни заповеди за защита на жертвите, но правозащитните организации съобщават, че полицията рядко ги прилага ефективно. Активист за защита правата на жените твърди, че след опита за преврат на 15 юли [2016 г.] преназначаването, отстраняването и уволнението на полицейски служители от правителството е застрашило безопасността на някои жени, на които е била предоставена закрила".⁷¹

⁶⁹ Университет "Хачетепе". "Проучване за домашното насилие срещу жените в Турция", страница 229, 2015 г. <http://evaw-global-database.unwomen.org/-/media/files/un%20women/vaw/vaw%20survey/turkey%20vaw%20survey.pdf> Разглеждан: 28 ноември 2017 г.

⁷⁰ Център за развитие на ОИСР. "Индекс за социалните институции и неравенството на половете 2014 г." <https://www.genderindex.org/country/turkey/> Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

⁷¹ Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страните за практиките в областта на човешките права за 2016 г."; Турция, 3 март 2017 г. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2016&dliid=265482> Разглеждан: 27 ноември 2017 г. Разглеждан: 27 ноември 2017 г.

- 5.5.5 В доклад, публикуван през юли 2016 г., Комитетът на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените отбелязва, че "заповедите за закрила рядко се прилагат и не се наблюдавани достатъчно, като този неуспех често води до удължено насилие, основано на пола, срещу жените, или до убийството на жените, за които става дума".⁷²
- 5.5.6 "Ал-Монитор" съобщи, че през 2013 г. близо 6000 жени са били под полицейска закрила. Тринадесет жени, убити от партньорите си през 2013 г., са получили полицейска закрила по съдебен ред.⁷³ "Бианет" съобщи, че 13,5% от 214-те жертви, убити през 2013 г., са потърсили помощ от властите и/или са имали заповед за закрила.⁷⁴ "Бианет" съобщи още, че "6% от [261 жени, убити от мъже през 2016 г.], са били убити въпреки заповеди за закрила. 9% от жените са били убити, въпреки че са изисквали (и не са получили) заповеди за закрила от съпрузите им, които са упражнявали насилие, или са били убити веднага след изтичане на срока на заповедта за закрила".⁷⁵
- 5.5.7 Статия на "Бианет" от ноември 2017 г. отбелязва, че от мъжете, които са упражнили насилие върху 32 жени през октомври 2017 г., "шестима нападатели са били задържани и освободени; един е бил освободен с изпитателен срок; четирима са били арестувани; издадена е била заповед за разследване за един от тях, който е съдия. Един извършител е бил убит от гадже на бившата му жена, когото той нападнал. За съдебни производства за 19 нападатели не е било съобщено в медиите".⁷⁶

[Обратно към съдържанието](#)

5.6 Действия на съдебната власт

- 5.6.1 В доклад от юли 2016 г. Комитетът на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените отбелязва със загриженост, "че на извършителите на сексуално насилие, включително на тези, признати за виновни за изнасилването на момичета, се налагат снизходителни присъди, както и се дават намалени присъди поради "доброто поведение" на извършителя по време на процеса".⁷⁷
- 5.6.2 Докладът на Държавния департамент на САЩ за страната за 2016 г. отбелязва:
- "Съдилищата продължиха да дават намалени присъди на някои мъже, признати за виновни за извършване на насилие над жени, като посочваха доброто поведение по време на процеса или "провокацията" от страна на жените като смекчаващо вината обстоятелство за престъплението. В един

72 Комитет на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените. "Заклучителни наблюдения по седмия периодичен доклад за Турция" [CEDAW/C/TUR/CO/7], параграф 32, 25 юли 2016 г. На разположение на: http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1484750203_n1623344.pdf Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

73 "Ал-Монитор". "Законите не успяват да спрат насилието над жени в Турция", 27 февруари 2014 г. <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/02/turkey-laws-fail-stop-violence-women.html> Разглеждано: 1 декември 2017 г.

74 "Бианет". "Истанбулската конвенция: нова надежда Турция да каже "жени" без страх?" 22 юли 2014 г. <http://bianet.org/english/women/157363-istanbul-convention-a-new-hope-for-turkey-to-say-women-without-fear> Разглеждано: 9 януари 2017 г.

75 "Бианет". "Мъже са убили най-малко 261 жени, момичета през 2016 г.", 3 февруари 2017 г.

<http://bianet.org/english/women/183255-men-kill-at-least-261-women-girls-in-2016> Разглеждано: 12 януари 2018 г.

76 "Бианет". "Мъже са убили 31 жени през октомври", 9 ноември 2017 г. <http://bianet.org/english/women/191365-men-kill-31-women-in-october> Разглеждано: 9 януари 2018 г.

77 Комитет на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените. "Заклучителни наблюдения по седмия периодичен доклад за Турция" [CEDAW/C/TUR/CO/7], параграф 32, 25 юли 2016 г. На разположение на: http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1484750203_n1623344.pdf Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

случай например съдът намали наказанието, дадено през януари на Ибрахим Йълмаз, който намушкар и убил жена си пред децата им в Диарбекир през февруари 2015 г. Йълмаз първо беше осъден на доживотен затвор за "умишлено убийство", но съдът намали присъдата му на 24 години, след като излезе с решение, че престъплението е било извършено при "несправедливо подбуждане". Впоследствие съдът намали присъдата на 20 години за "уважителната позиция" на извършителя по време на съдебното заседание".⁷⁸

5.6.3 През февруари 2015 г. "Ал-Монитор" публикува статия, която отбеляза:

"Изследователи изброиха няколко причини, поради които един мъж може да получи намалена присъда за убийство или изнасилване като например: мъж, който казва "тя носеше дънки; тя се прибра къщи с един час по-късно; в чантата ѝ имаше противозачатъчни хапчета"; изнасилвач, който не е успял да доведе до край опита за изнасилване; жертва, която не е успяла да извика по време на изнасилването, което се разглежда като даване на съгласие, както и престъпници, които изглеждат добре възпитани в съда. Все още в Турция никога не е имало дискусия за "регистрация на извършители на сексуални престъпления". С такова мислене извършителите на сексуални престъпления получават все едно шляпване по ръката в най-добрия случай".⁷⁹

5.6.4 през "Ню Йорк таймс" публикува репортаж за правосъдието за жени, жертви на насилие февруари 2015 г.:

"В Турция са били убити близо 300 жени през миналата година [2014 г.], и още 27 само през януари [на 2015 г.], което е увеличение с 20 процента спрямо същия период на миналата година. Малко от тези убийства получиха голямо медийно и политическо внимание.

От 90-те години на миналия век активисти постигнаха няколко законодателни победи, насочени към прекратяване на насилието над жените, и тази мюсюлманска страна със сигурност е лидер спрямо Близкия изток по този въпрос. Но законите бяха подкопани от вратички, които позволяват на съдиите - предимно мъже - да намаляват присъдите по тяхна преценка. В стотици случаи мъжете, които са извършили убийство, можеха да твърдят, че дадена жена ги е провокирала или че достойнството им е било накърнено и те получиха намалена присъда, а някои от тях само няколко години затвор.

"През последните пет месеца работих заедно с турски активисти за правата на жените, които изследват десетки случаи на домашно насилие, при които мъжете са получили малки или никакви наказания за престъпленията им. През 2014 г. мъж в Източна Турция, който намушкар съпругата си много пъти, получил намалена присъда, след като обяснил, че тя носила "провокативни" панталони и говорила с друг мъж. Също миналата година 62-годишен мъж, който участваше в телевизионно предаване за запознанства, се похвали как е убил две жени, първо съпругата си, а по-късно и любовницата. За тези убийства той излежал общо 14 години затвор.

Турски адвокати и активисти казват, че тези леки наказания произтичат от култура, която разглежда жените като граждани от втора категория. Активисти се оплакват, че понякога смъртта на някои дори не бива разследвана, защото съпругът твърди, че това е било самоубийство или злополука, а полицията си затваря очите. При така наречените убийства на честта жена бива убита след изнасилване или обвинение

⁷⁸ Комитет на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените. "Заклучителни наблюдения по седмия периодичен доклад на Турция" [CEDAW/C/TUR/CO/7], 25 юли 2016 г. На разположение на: http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1484750203_n1623344.pdf Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

⁷⁹ "Ал-Монитор". "Политиките на ПСР предизвикаха ли насилие срещу жени?" 20 февруари 2015 г. <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/02/turkey-ozgecan-sex-crimes-murder.html> Разглеждано: 12 януари 2018 г.

за неприличност, но семейството, съучаствало в нейната смърт, отказва да повдигне обвинения срещу какъвто и да било заподозрян. Доброволни активисти понякога се заемат с тези дела само за да се окаже, че съдиите заемат страната на защитата на извършителя, която е, че жената е била склонна към промискуитет или че целият живот на мъжа не трябва да бъде съсипан.

"Съдиите следват социалната си програма и дават оценки според собствените си мнения", казва Ипек Боскурт, адвокат в Истанбул, който е специализиран в случаи на домашно насилие. "Дори съществуващите закони в Турция не се прилагат на практика, защото на съдиите не им пука за жените".

През 2014 г. Европейският съд по правата на човека постанови, че Турция се е провалила в разследването на самоубийството на жена, за която се знае, че е била малтретирана от съпруга си. Съдиите констатираха, че "дискриминационната съдебна пасивност в Турция е създала климат, който благоприятства домашното насилие".⁸⁰

- 5.6.5 Докладът на Държавния департамент на САЩ за страната за 2016 г. отбелязва следното във връзка с "убийствата на честта":

"Лицата, осъдени за убийства на честта, могат да получат доживотен затвор, но НПО-та съобщават, че действителните присъди често биват намалявани поради смекчаващи фактори. Законът позволява на съдиите при определяне на присъдите да вземат предвид гнева или страстта, причинени от "лошото поведение" на жертвата. Местни политически представители и представители на организации за правата на човека отбелязваха, че обществото до голяма степен омаловажава въпроса за жените, убити от членове на семейството, тъй като съществува базовото предположение, че има някакъв вид нарушение на "честта", което може би оправдава убийството".⁸¹

- 5.6.6 Индексът на ОИСР за социалните институции и неравенството между половете за 2014 г. отбелязва, че "има съобщения, че стратегиите за избягване на наказателно преследване за престъплението включват определяне на млад роднина, който да извърши убийството (непълнолетни извършители могат да получат намалени присъди), или оказване на натиск върху момичетата да се самоубият".⁸²
- 5.6.7 Вж. [Законодателство](#) за информацията относно правните положения във връзка с "убийствата на честта".
- 5.6.8 Вж. [Отношение към жените: на държавата и в обществото](#) и ["Убийства на честта"](#) за допълнителна информация по тези теми.

[Обратно към съдържанието](#)

5.7 Закрила за жените: преглед

- 5.7.1 Докладът на МВРТ на Австралия от септември 2016 г. посочва, че "правителството предоставя редица услуги за закрила, включително преместване и промени на самоличността на жените".⁸³ Същият доклад отбелязва, че "турското правителство е създало

⁸⁰ "Ню Йорк таймс". "На турски мъже им се размина убийство", 23 февруари 2015 г. <https://www.nytimes.com/2015/02/24/opinion/ozgecan-aslan-and-violence-against-women-in-turkey.html> Разглеждано: 24 ноември 2017 г.

⁸¹ Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страните за практиките в областта на човешките права за 2016 г."; Турция, 3 март 2017 г. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2016&dliid=265482> Разглеждан: 27 ноември 2017 г.

⁸² Център за развитие на ОИСР. "Индекс за социалните институции и неравенството на половете 2014 г." <https://www.genderindex.org/country/turkey/> Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

⁸³ Правителство на Австралия. Министерство на външните работи и търговията. "Доклад с информация за страната"; Турция, параграф 4.102, 5 септември 2016 г. <http://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-turkey.pdf> Разглеждан: 15 януари 2016 г.

мрежа от приблизително 50 убежища за жени (а понякога и за мъже), които бягат от семейното насилие, но този брой е далеч под този, който се изисква от турските закони. Неправителствените организации предоставят допълнителни убежища (общо около 50), както и услуги за помощ при преместване".⁸⁴

5.7.2 Докладът на Държавния департамент на САЩ за страната за 2016 г. отбелязва:

"Законът обхваща всички жени независимо от семейното положение и изисква полицията и местните власти да предоставят различни нива на услуги за закрила и подкрепа на оцелели от насилие или на лица, изложени на риск от насилие. Той също така изисква услуги, предоставяни от държавата, като подслон и временна финансова подкрепа за жертвите и предвижда семейните съдилища да налагат санкции на извършителите...

Законът предвижда създаването на центрове за превенция и мониторинг на насилието, които да предлагат икономическа, психологическа, правна и социална помощ. Към декември 2015 г. Министерството на семейството и социалната политика съобщава, че има 133 приюта за жени: 101, управлявани от централното правителство и 32 от местните администрации. Приютите са с капацитет от най-малко 2388. Местни НПО-та също управляват няколко приюта. Базираната в Истанбул неправителствена организация "Пърпъл Руф" [Purple Roof] съобщи, че през първите шест месеца на годината 493 жени и деца са кандидатствали за помощ при проблеми с домашното насилие.

Наредбите изискват приют за жени, финансиран от държавата, на всеки 100 000 души. Няма санкции за неспазване. Наблюдатели отбелязват недостатъчния брой приюти - или липсата на каквито и да било приюти - в много градове с население над 100 000. Например Министерството на семейството и социалната политика отбелязва наличието на три приюта в Анкара, град с население от пет милиона".⁸⁵

5.7.3 В интервюто от ноември 2016 г. пред "Дейли Сабах" министърът на семейството и социалната политика д-р Саян-Кая заяви, че "в момента има общо 137 женски приюта, които могат да дадат подслон на 3443 жени, 101 от тях се управляват пряко от нашето министерство, а останалите се управляват от местните власти и неправителствените организации.

Освен това имаме 25 Отдела за първи прием, в които се приемат жени, подложени на домашно насилие. Ние изследваме техните икономически, психо-социални условия в тези центрове".⁸⁶

5.7.4 През юли 2017 г. Турция представи доклад на Групата от експерти на Съвета на Европа за действие срещу насилието срещу жени и домашното насилие (GREVIO), който включваше информацията по-долу. NB: GREVIO извърши

⁸⁴ Правителство на Австралия. Министерство на външните работи и търговията. "Доклад за информация за страната"; Турция, параграф 4.101, 5 септември 2016 г. <http://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-turkey.pdf> Разглеждан: 15 януари 2016 г.

⁸⁵ Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страните за практиките в областта на човешките права за 2016 г."; Турция, 3 март 2017 г. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2016&dliid=265482> Разглеждан: 27 ноември 2017 г.

⁸⁶ "Дейли Сабах". "Проект за 2023 г. на Министерство на семейството и социалната политика се надява да увеличи участието на жените в работната сила до 41 процента", 13 ноември 2016 г. <https://www.dailysabah.com/turkey/2016/11/14/ministry-of-family-and-social-policies-2023-project-hopes-to-increase-womens-labor-force-to-41-percent> Разглеждан: 28 ноември 2017 г.

[посещение за оценка](#) в Турция от 30 октомври до 5 ноември 2017 г. и ще публикува доклад за оценка преди края на 2018 г.

"Жените, които получават услуги от приютите за жени, получават финансова подкрепа в съответствие с Наредбата за отваряне и функциониране на приютите за жени. В този контекст жените и децата, които се възползват от местата за първа стъпка или приютите и нямат доходи, получават помощ въз основа на доклади за социално проучване, в случай че не е наредено да им бъде предоставена временна финансова помощ съгласно Закон № 6284. Паричната помощ се отпуска в първия ден на месеца срещу подпис съгласно подготвено от приюта бордеро и не се намалява, докато не им се изплаща заплата...

Отделно от това в натура се предоставя "Помощ за облекло". Цветът и видът на облеклото, което трябва да се даде според нуждите, се определят от съответния приют за жени и облеклото се купува според стандартните размери, според сезона, възрастта и пола на детето и се предоставя на жените. Обръща се внимание на това, че цветът и моделите на облеклото не са еднакви.

В рамките на Закон № 6284, ЦПМН [Центровете за превенция и мониторинг на насилието] са предоставили правна помощ на 1218 души през 2014 г., на 1411 лица през 2015 г. и на 1509 лица през 2016 г.

Правна помощ и консултантски услуги са били предоставени на 5201 жени през 2014 г., на 5201 жени през 2015 г. и на 5158 през 2016 г. в приютите за жени. Адвокатските колегии също сътрудничат за предоставяне на правна помощ на жертвите".⁸⁷

5.7.5 Същият доклад, представен пред Съвета на Европа, отбелязва:

"18 384 жени и придружаващи ги деца през 2014 г., 15 547 през 2015 г. и 15 526 през 2016 г. са получили психологическа подкрепа и консултантски услуги в приютите за жени.

7327 жени през 2014 г., 7167 жени през 2015 г. и 6764 жени през 2016 г., които са се възползвали от услуги за предоставяне на подслон, са участвали в дейности за повишаване на осведомеността, финансирани със средства от бюджета на Министерството на семейството и социалната политика. В приютите за жени от курсовете за грамотност са се възползвали 905 жени през 2014 г., 1067 жени през 2015 г. и 1003 жени през 2016 г.

15 291 жени през 2014 г., 16 962 жени през 2015 г. и 16 520 жени през 2016 г. са се възползвали от здравни услуги в приютите за жени. През 2016 г. на 10 094 жени, които са подали молби в здравни заведения поради насилие, са били предоставени безплатни здравни грижи. Съответните публични администрации са задължени да платят застрахователните вноски за тези лица".⁸⁸

5.7.6 Вж. [Здравни услуги](#) за допълнителна информация по този въпрос.

⁸⁷ Съвет на Европа. Група експерти за действия срещу насилието срещу жените и домашното насилие (GREVIO). "Доклад, представен от Турция съгласно член 68, параграф 1 от Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие (Базов доклад)", получен от GREVIO на 3 юли 2017 г., страница 32, публикуван на 4 юли 2017 г. <https://rm.coe.int/turkey-state-report/1680737201> Разглеждан: 29 ноември 2017 г.

⁸⁸ Съвет на Европа. Група експерти за действия срещу насилието срещу жените и домашното насилие (GREVIO). "Доклад, представен от Турция съгласно член 68, параграф 1 от Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие (Базов доклад)", получен от GREVIO на 3 юли 2017 г., страница 33, публикуван на 4 юли 2017 г. <https://rm.coe.int/turkey-state-report/1680737201> Разглеждан: 29 ноември 2017 г.

- 5.7.7 Същият доклад, представен от Турция пред Съвета на Европа, отбелязва, че се предоставя помощ за намиране на заетост:

"В рамките на протокола за сътрудничество, подписан между Министерството на семейството и социалната политика и Министерството на труда и социалното осигуряване през 2012 г. в контекста на консултантските услуги за жени, жертви на насилие в приютите за жени, биват препращани към турската Агенция по заетостта. Освен това от Министерството на труда и социалното осигуряване организира специални курсове за групи от жени в неравностойно положение. 36 160 души са участвали в курсовете, организирани за групи, изискващи специална политика, а около 78% (28 334 души) от участниците са били жени.

Семинар за търсене на работа беше организиран за 613 жени, жертви на насилие, през януари 2017 г. и за 66 жени, жертви на насилие, през 2016 г. чрез ЦПМН".⁸⁹

- 5.7.8 Вж. [Заетост](#) за допълнителна информация по този въпрос.

- 5.7.9 Докладът на Държавния департамент на САЩ за страната за 2016 г. отбелязва:

"Асоциации на жените... отправят обвинения, че държавни консултанти понякога насърчават жените да останат част от бракове с насилие за сметка на риск за личността им, вместо семействата да се разпаднат. По време на семинар по въпросите на жените на 14 април министърът на правосъдието Бекир Боздаг определи домашното насилие като "въпрос на семейството и вътрешен въпрос". Има съобщения, че той е казал: "Колко е правилна намесата на държавата в разногласията между мъжете и жените с нейната полиция, военните, съдебната система, психиатрите, социалните работници и експертите? Те наистина ли работят за спасяване на семейството... или такива практики го довеждат до необратимо положение? Трябва да обсъдим това, без да се страхуваме от реакциите, които могат да дойдат от организациите на гражданското общество".⁹⁰

[Обратно към съдържанието](#)

5.8 Подаване на молба за приют

- 5.8.1 В доклада, представен от Турция пред Съвета на Европа през юли 2017 г., се посочва:

"В съответствие с приложимите принципи за поверителност и сигурност директното кандидатстване за приюти за жени не е възможно. Жените, които искат да бъдат приети в приют за жени, могат да кандидатстват чрез правоохранителните органи, Провинциалната дирекция за семейството и социалната политика, ЦПМН [Център за превенция и мониторинг на насилието], здравни организации, съдебни органи или неправителствени организации. Известията от трети страни, които са наясно с насилието, се приемат за невалидни.

⁸⁹ Съвет на Европа. Група експерти за действия срещу насилието срещу жените и домашното насилие (GREVIO). "Доклад, представен от Турция съгласно член 68, параграф 1 от Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие (Базов доклад)", получен от GREVIO на 3 юли 2017 г., страница 34, публикуван на 4 юли 2017 г. <https://rm.coe.int/turkey-state-report/1680737201> Разглеждан: 29 ноември 2017 г.

⁹⁰ Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страните за практиките в областта на човешките права за 2016 г."; Турция, 3 март 2017 г. <http://www.state.gov/j/drl/ris/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2016&dliid=265482> Разглеждан: 27 ноември 2017 г.

Заявленията за приюти за жени се оценяват от ЦПМН или Провинциалната дирекция за семейството и социалната политика в провинциите, където няма ЦПМН. Докладите за социално проучване, изготвени от социалните работници в провинциалните дирекции, се основават на интервю и разглеждане на документите с изявлението на жената, без да има посещение в нейното жилище. Съгласно обхвата на Закон № 6284 жените биват приети да останат в пунктове за първа стъпка или приюти за жени чрез Центрове за превенция и мониторинг на насилието след решение на местната власт, съдия от съд по семейно право и в случаите, които не търпят забавяне, на началник на правоохранителните органи".⁹¹

- 5.8.2 Докладът в сянка на НПО-та за правата на жените относно прилагането от Турция на Истанбулската конвенция за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие, представен на Комитета GREVIO през септември 2017 г., посочва, че:

"Въпреки че жените могат да имат достъп до някои от ЦПМН [Центрове за превенция и мониторинг на насилието] 24 часа в денонощието, се наблюдава, че изискваните услуги не се предоставят 24 часа в денонощието поради липса на експерти през цялото време. В крайна сметка не всички ЦПМН са отворени 24 часа в денонощието. Възможно е лицето да се обади на служители, наречени "служители в режим на готовност" извън работно време. В системата за "спешни случаи", провеждана от Министерството на семейната и социалната политика, жените кандидатки могат да се срещнат със социални работници само чрез полицейските сили.

Един от най-важните проблеми, пред които са изправени жените в селските райони на Турция с по-малко население, е, че социалните работници в ЦПМН може да бъдат роднини, колеги, приятели или познати на извършителя на насилие. Поради това жените се въздържат от подаване на молби от страх от липса на поверителност, както и заради възможността извършителят да разбере за молбата".⁹²

- 5.8.3 Вж. [Центрове за превенция и мониторинг на насилието \(ŞÖNİM\)](#) за допълнителна информация относно тези центрове.

[Обратно към съдържанието](#)

5.9 Центрове Първа стъпка

- 5.9.1 В доклада, представен от Турция пред Съвета на Европа през юли 2017 г., се посочва:

"Отделите за първа стъпка в допълнение към ЦПМН и приютите за жени, са звената, в които се извършват предварителните наблюдения и проучванията на психо-социалния и икономическия статут на жените, които подават молби в Провинциалните дирекции за семейството и социалната политика или в ЦПМН, както и те са мястото, където жените могат да останат за период до две седмици. Дадена жена, жертва на насилие, бива приета в центрoвете за първа стъпка

⁹¹ Съвет на Европа. Група експерти за действия срещу насилието срещу жените и домашното насилие (GREVIO). "Доклад, представен от Турция съгласно член 68, параграф 1 от Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие (Базов доклад)", получен от GREVIO на 3 юли 2017 г., страница 36, публикуван на 4 юли 2017 г. <https://rm.coe.int/turkey-state-report/1680737201> Разглеждан: 29 ноември 2017 г.

⁹² Доклад в сянка на НПО за Първия доклад на Турция относно законодателни и други мерки, които въвеждат разпоредбите на Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие за представяне в Комитета GREVIO, страница 34, септември 2017 г. <https://www.morcati.org.tr/attachments/article/442/turkey-ngo-shadow-report-grevio.pdf> Разглеждан: 15 февруари 2018 г.

в случай, когато в провинцията няма приют или капацитетът на приютите в провинцията е недостатъчен, или условията, на които е изложена жената, не са подходящи за директно настаняване в приют.

Според предварителните наблюдения, извършени от експертите в центровете за първа стъпка, се определя подходящият модел за социални услуги и процедурите, които трябва да бъдат извършени за жените и техните деца, ако има такива, и ако е необходимо, те биват приети в подходящ приют за жени. Има 25 центрове за първа стъпка, свързани с нашето министерство в 24 провинции".⁹³

5.9.2 Изследване, публикувано от университета "Хачетепе" през 2015 г., посочва:

"Центърът Първа стъпка е мястото, където жените, които са кандидатствали в Провинциалните дирекции на Министерството на семейството и социалната политика или в ЦПМН (ŞÖNİM), могат да останат за период до две седмици. В този отдел се анализират психо-социалните и икономическите състояния на жените чрез извършване на предварителни наблюдения. Центровете Първа стъпка функционират от 2009 г. насам. За разлика от положителното впечатление, което жените имат от ЦПМН (ŞÖNİM), коментарите за Центровете Първа стъпка разкриват отрицателните възгледи на жените, които са били насочени към тези институции. Критиките на интервюираните жени като цяло са свързани с цялостната хигиена на центровете и с отношението на служителите...

Основните фактори за отрицателните оценки са пренаселеността в центровете, както и присъствието на жени с различни характеристики в една и съща среда. Поради кратките периоди на настаняване в Центровете Първа стъпка там има постоянна смяна на настанените".⁹⁴

[Обратно към съдържанието](#)

5.10 Приюти/приемни домове за жени

5.10.1 В доклада, представен от Турция пред Съвета на Европа през юли 2017 г., се посочва:

"Общо 19 865 души - 14 123 жени и 5 742 деца, през 2014 г.; общо 27 761 души - 18 562 жени и 9 999 деца, през 2015 г.; общо 47 568 души - 29 612 жени и 17 956 деца. през 2016 г. получиха услуги [в приютите]...

В приютите работят достатъчен брой квалифицирани социални работници и медицински сестри, детски обучители, служители, готвачи, персонал за почистване и поддръжка, служители по сигурността и шофьори, завършили институции, осигуряващи обучение по психология, детско развитие, преподаване и социални услуги, като за предпочитане са кандидатите от женски пол".⁹⁵

⁹³ Съвет на Европа. Група експерти за действия срещу насилието срещу жените и домашното насилие (GREVIO). "Доклад, представен от Турция съгласно член 68, параграф 1 от Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие (Базов доклад)", получен от GREVIO на 3 юли 2017 г., страница 37, публикуван на 4 юли 2017 г. <https://rm.coe.int/turkey-state-report/1680737201> Разглеждан: 29 ноември 2017 г.

⁹⁴ Университет "Хачетепе". "Проучване за домашното насилие срещу жените в Турция", страница 225, 2015 г. <http://evaw-global-database.unwomen.org/-/media/files/un%20women/vaw/vaw%20survey/turkey%20vaw%20survey.pdf> Разглеждан: 28 ноември 2017 г.

⁹⁵ Съвет на Европа. Група експерти за действия срещу насилието срещу жените и домашното насилие (GREVIO). "Доклад, представен от Турция съгласно член 68, параграф 1 от Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие (Базов доклад)", получен от GREVIO на 3 юли 2017 г., страница 37, публикуван на 4 юли 2017 г. <https://rm.coe.int/turkey-state-report/1680737201> Разглеждан: 29 ноември 2017 г.

5.10.2 Същият доклад посочва:

"Максималният престой в приютите е шест месеца от датата на приемане на жената в пунктовете за първа стъпка. Продължителността на престоя може да бъде удължена, ако е необходимо чрез оценка на процеса на предоставяне на права на жените. Периодът за удължаването се определя от комисията за оценка, която взема становището на социален работник и, ако жената има дете, също и становището на специалист по детско развитие. Лицата, за които има съдебна заповед за предоставяне на убежище, издадена от местен орган или съд по семейно право, се възползват от услугите на приютите за периода, посочен в решението.

Не се прави дискриминация по отношение на раса, език, религия, пол, семейно положение, увреждане, националност, статут и подобни условия за лицата при изпълнението на услугите и дейностите, предвиджани от Закон № 6284. Няма дискриминация или критерий за предоставяне на услуга в рамките на Наредбата за отваряне и функциониране на приюти за жени, с изключение на това лицето да е жертва на насилие или да е изложено на риск от насилие.

В рамките на услугите за подпомагане на жертвите на сексуално насилие отделите за институционални услуги предоставят услугите си за жени, жертви на физическо, сексуално, психологическо или икономическо насилие, без каквато и да било дискриминация и на базата само на изявленията на съответните жени".⁹⁶

5.10.3 Същият доклад отбелязва подхода спрямо жените, пребиваващи в приютите:

"Изявлението на жената е от съществено значение при дейностите, извършвани в приютите за жени, като тя не може да бъде задължена да предостави доказателства. На жените, жертви на физическо, сексуално, психологическо или икономическо насилие, се предоставят безплатни услуги в приютите за жени, като се взема предвид само твърдението на жената без каквато и да било дискриминация. Самите жени, пребиваващи в приютите, са отговорни за решенията, които вземат, както и за положителните или отрицателните последици от техните решения. Основната цел е да се осигури икономическо, социално и психологическо предоставяне на права и възможности на жените. Работи се с идеята за защита на правото на живот без насилие. Служителите не могат да предлагат компромис с лицето, което е извършител или потенциален извършител, нито да посредничат между тях".⁹⁷

5.10.4 Доклад, публикуван от университета "Хачетепе" през 2015 г., посочва:

"Въпреки че интервюираните жени като цяло са правили положителни коментари относно приютите/приемните домове за жени, които са смятали за място за спасение, когато са се нуждаели от място за живеене, имаше и отрицателни коментари. Оплакванията са обикновено за това, че жените отново се оказват

⁹⁶ Съвет на Европа. Група експерти за действия срещу насилието срещу жените и домашното насилие (GREVIO). "Доклад, представен от Турция съгласно член 68, параграф 1 от Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие (Базов доклад)", получен от GREVIO на 3 юли 2017 г., страница 39, публикуван на 4 юли 2017 г. <https://rm.coe.int/turkey-state-report/1680737201> Разглеждан: 29 ноември 2017 г.

⁹⁷ Съвет на Европа. Група експерти за действия срещу насилието срещу жените и домашното насилие (GREVIO). "Доклад, представен от Турция съгласно член 68, параграф 1 от Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие (Базов доклад)", получен от GREVIO на 3 юли 2017 г., страница 38, публикуван на 4 юли 2017 г. <https://rm.coe.int/turkey-state-report/1680737201> Разглеждан: 29 ноември 2017 г.

в потискаща ги среда, след като са дошли от място, където вече са изпитвали натиск...

Друг източник на дискомфорт за жените, които пребивават в приюти/приемни домове за жени, са нагласите на служителите на приюта. Тъй като тези приюти/приемни домове за жени приютяват хора, излезли от травматична среда и които имат следи от вредното въздействие на тази среда, от значение е подход, който е внимателен към психичното състояние на жените, които са били подложени на насилие...

Някои от жените заявиха, че са чувствали облекчение, когато са отишли в приютите/приемните домове за жени и че са имали ползва от услугите за ориентиране и консултиране. 33-годишна жена с основно образование заяви, че е нямало дискриминация между жените, нямало е йерархия между жените и персонала на приюта/приемния дом за жени и че тя си е възвърнала самоувереността".⁹⁸

- 5.10.5 Докладът в сянка на НПО-та за правата на жените относно прилагането от Турция на Истанбулската конвенция за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие, представен на Комитета GREVIO през септември 2017 г., посочва, че:

"Работата на приютите е ограничена поради това, че правителството не ги разглежда като инструмент за борба с неравенството между половете в обществото, а като места, които е длъжно да създава/управлява под различни видове външен натиск. Преживяванията, споделени от жените, пребиваващи в приютите, които демонстрират липсата на качество на социалните услуги, наистина са притеснителни. Жените заявяват, че служителите като медицински сестри, служители по сигурността, служители по почистване, обслужващи работници, които не са добре подготвени за работа с жени, подложени на насилие, биват включени в управлението на приютите и жените често биват подложени на лошо отношение.

Вижда се, че повечето от приютите са неподходящи, за да предоставят системно услуги и дейности по предоставяне на права. Има много случаи, в които жените прекарват месеци наред в приютите, без изобщо да разговарят с експерт. Липсата на редовна социална работа, за да бъде отговорено на нуждите на жените, липсата на консултантски услуги и услуги по ориентация по отношение на планирането на кариерата и настаняването, както и липсата на социалните дейности по отношение на децата е често срещана, като също така е често срещано децата да не биват регистрирани в училища или регистрацията не бъде пазена поверителна, което води до разкриването на местонахождението им и/или до това деца под 3 години да не бъдат изпращани в детски градини, а деца над 7 години да не бъдат изпращани в детски клубове.

Сложно е жените да си намерят работа, да си вършат работата, за да изградят живота си след приюта и да разширят социалната си мрежа, тъй като използването на мобилни телефони, стационарни телефони и интернет е ограничено, а часовете за влизане и излизане в приютите не отговарят на работното време".⁹⁹

⁹⁸ Университет "Хачетепе". "Проучване за домашното насилие срещу жените в Турция", 2015 г. <http://evaw-global-database.unwomen.org/-/media/files/un%20women/vaw/vaw%20survey/turkey%20vaw%20survey.pdf> Разглеждан: 28 ноември 2017 г.

⁹⁹ Доклад в сянка на НПО за Първия доклад на Турция относно законодателни и други мерки, които въвеждат разпоредбите на Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие за представяне в Комитета GREVIO, страница 37, септември 2017 г. <https://www.morcati.org.tr/attachments/article/442/turkey-ngo-shadow-report-grevio.pdf> Разглеждан: 15 февруари 2018 г.

- 5.10.6 През юли 2016 г. Комитетът на ООН за премахване на насилието над жени отбеляза, че:

"[...] На жените, които се стремят да избягат от насилствени отношения, се предлагат неадекватна помощ и средства за защита, което се отразява, *inter alia*, в недостатъчния брой приюти при неадекватно географско разпространение, неподходящи условия за жените в приютите, включително инвазивни претърсвания, конфискация на мобилните телефони на жените и ограничени часове за влизане и излизане от приюта, както и честата практика да бъдат изпращани жертви обратно при техните партньори насилници или да бъдат принуждавани да се разделят с децата си".¹⁰⁰

- 5.10.7 Докладът от юли 2017 г., представен от Турция пред Съвета на Европа, обръща внимание на въпроса за поверителността и безопасността:

"Адресите и телефонните номера на организациите се пазят в тайна поради риска за безопасност на жените и поради чувствителност спрямо проблема. Поради тази причина няма табела, която да представя организацията, нито се организират церемонии по откриването или първата копка. Имената на жените, децата и служителите не се споменават в кореспонденцията, която трябва да бъде изпратена, използват се взаимно съгласувани кодове, ако е необходимо, а информацията и адресите на жени, деца и трети лица, ако е необходимо, се пазят в тайна във всички официални документи.

За сигурността на приютите за жени снимките на фасадата, служителите и бенефициерите на приютите не се съдържат в нито един документ, материал, писмена или визуална информация за медиите и публикации, направени в интернет. Лична информация за жени, които пребивават във всякакви женски приюти, не може да бъде поискана от никое държавно длъжностно лице, освен в случаите, когато бъде прилагана съдебна власт. Никой държавен служител не може да провежда директно насочване към приютите и приютите не приемат посетители.

Обществените институции и организации действат в съответствие с правилото за поверителност при използването на информация, комуникация и инструменти за публикуване в цялата официална кореспонденция, която се осъществява по отношение на жените и децата в приютите. Те предприемат без забавяне мерки за предотвратяване на нарушаването на поверителността в техните звена. Материали като пистолети и други подобни материали, използвани за нанасяне на щети, не се допускат в приютите. Записването с видео камера и звукозаписът не са позволени в приютите".¹⁰¹

[Обратно към съдържанието](#)

5.11 Центрове за превенция и мониторинг на насилието (ŞÖNİM)

- 5.11.1 Университетът "Хачетепе" публикува резултатите от изследване през 2015 г., което установи:

"ŞÖNİM не са получавали никакви отрицателни коментари от жени, които са се свързали с тези институции. Центровете ŞÖNİM, които започнаха да функционират със Закон № 6284 като пилотна програма в 14 провинции от 2012 г., са сред

100 Комитет на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените. "Заклучителни наблюдения по седмия периодичен доклад за Турция" [CEDAW/C/TUR/CO/7], параграф 32, 25 юли 2016 г. На разположение на: http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1484750203_n1623344.pdf Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

101 Съвет на Европа. Група експерти за действия срещу насилието срещу жените и домашното насилие (GREVIO). "Доклад, представен от Турция съгласно член 68, параграф 1 от Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие (Базов доклад)", получен от GREVIO на 3 юли 2017 г., страница 39, публикуван на 4 юли 2017 г. <https://rm.coe.int/turkey-state-report/1680737201> Разглеждан: 29 ноември 2017 г.

институциите, в които жени са подавали молби или към които са били насочвани. Интервюираните жени са достигнали до ŞÖNİM с препращане от други институции като полицията или общините, а не чрез подаване на индивидуални молби. Жените, подали молби в полицейските участъци, са били прехвърлени към ŞÖNİM с полицейски ескорт и в превозно средство, предоставено от полицията.

Центровете ŞÖNİM, които бяха създадени за предоставяне на помощни услуги за превенция на насилието и за прилагането на решения за закрила и превенция, направиха добро впечатление на жените. При оценките на центровете ŞÖNİM се забелязва, че както средата, предоставена за жените, които са дошли в центровете, така и предоставянето на услуги са удовлетворили жените. Въпреки че липсата на информация на жените за институции като ŞÖNİM е сред откритията в проучването, може да се каже, че центровете ŞÖNİM тепърва започват да бъдат разпознавани, тъй като те бяха създадени наскоро".¹⁰²

5.11.2 През юли 2017 г. Турция представи доклад на Групата от експерти на Съвета на Европа за действие срещу насилието срещу жени и домашното насилие (GREVIO), в който се посочва:

"В рамките на Закон № 6284, звената за психо-социална подкрепа, разположени в ЦПМН [Центровете за превенция и мониторинг на насилието], предоставят услуги както на жертвите на насилие, така и на извършителите и потенциалните извършители. Тези звена интервюират жертвите на насилие и извършителите, подготвят необходимите доклади, определят модела на обслужване, който трябва да бъде предоставен, осъществяват и координират услугите за подкрепа и насоки за разрешаване на проблема, наблюдават резултатите и подготвят и следват плана с мерки. Отделът за психо-социална подкрепа има отделения като стая за професионални интервюта и стая за почивка. 646 души са получили услуги за психо-социална подкрепа от ЦПМН между 2014 г. и 2016 г.". ¹⁰³

[Обратно към съдържанието](#)

5.12 Горещи линии

5.12.1 В доклада, представен от Турция пред Съвета на Европа през юли 2017 г., се посочва:

"Горещата линия за социална подкрепа ALO183 работи 24 часа 7 дни в седмицата в рамките на МССП (Министерство на семейството и социалната политика), като предоставя подкрепа безплатно и на турски, арабски и кюрдски език. Горещата линия ALO183, която работи под шапката на МССП, служи като гореща телефонна линия за психологически, правни и икономически консултации за жени и деца, които са жертви на насилие или са изложени на риск от насилие и които се нуждаят от помощ, като чрез нея те получават информация за своите права и за институциите, в които да подадат молби. Освен има силни обществени критики за предотвратяване на небрежност, злоупотреби и насилие или убийства на честта, а екипът за спешна интервенция, който отговоря за инцидента и/или

¹⁰² Университет "Хачетепе". "Проучване за домашното насилие срещу жените в Турция", страница 224, 2015 г. <http://evaw-global-database.unwomen.org/-/media/files/un%20women/vaw/vaw%20survey/turkey%20vaw%20survey.pdf> Разглеждан: 28 ноември 2017 г.

¹⁰³ Съвет на Европа. Група експерти за действия срещу насилието срещу жените и домашното насилие (GREVIO). "Доклад, представен от Турция съгласно член 68, параграф 1 от Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие (Базов доклад)", получен от GREVIO на 3 юли 2017 г., страница 33, публикуван на 4 юли 2017 г. <https://rm.coe.int/turkey-state-report/1680737201> Разглеждан: 29 ноември 2017 г.

служителите на правоохранителните органи са информирани, за да предоставят намеса, като вземат предвид конкретния случай.

За хора с увреден слух, които не могат да осъществят телефонни разговори с кол центъра, е възможно да проведат видео обаждане по отделна линия. Освен това гражданите с увреден слух и говорни затруднения могат да изпращат безплатни СМС-и, а персоналът в кол центъра предоставя необходимите указания и насочващи услуги, като се обаждат на съответния гражданин...

Освен това жените, изложени на насилие и свидетели на насилие, могат да съобщят за това на служителите от правоохранителните органи на гореща линия с номер 155 (полиция) и гореща линия с номер 156 (жандармерия) 24 часа 7 дни в седмицата. Центърът за спешни повиквания ALO 112, който е спешна гореща линия, на която могат да се обаждат лица, които страдат от наранявания или здравословни проблеми поради домашно насилие, е и предварителната гореща линия за отговор на призови за помощ срещу насилие по горещата линия на полицията ALO 155 и горещата линия на жандармерията ALO 156 в много градове с помощта на скорошния процес на реструктуриране. В допълнение към това продължават усилията да бъде създаден "Единен номер за спешни повиквания" в Турция, като той вече обхваща 25 провинции. Горещите линии получават само онези данни, които се изискват от съответните свързани лица в рамките на принципа, че информацията получава само лицето, което трябва да има достъп до нея, линиите спазват правилата за поверителност и членовете на персонала им биват обучавани в съответствие с това".¹⁰⁴

- 5.12.2 Докладът за страната на Държавния департамент на САЩ за 2016 г., отбелязва, че "правителството прилага национална гореща линия за домашно насилие, но НПО-та за правата на жените са критикували властите за това, че са променили фокуса си от насилие над жени към по-широки въпроси, включително предизвикателствата, пред които са изправени семействата, жените, децата, инвалидите, както и семействата на мъчениците и ветераните. НПО съобщиха, че качеството на услугите, предоставяни по време на разговорите, е недостатъчно за жертви на домашно насилие".¹⁰⁵

[Обратно към съдържанието](#)

5.13 Помощ за жертви на сексуално насилие

- 5.13.1 В доклада, представен от Турция през юли 2017 г. пред Съвета на Европа, се посочва:

"Жертвите на сексуално насилие могат да се обърнат към ЦПМН [Центрове за превенция и мониторинг на насилието], които в момента функционират в 49 града в цялата страна и ще бъдат отворени във всеки град до края на 2017 г. ЦПМН провеждат първото интервю с жертвите на сексуално насилие, като използват служители, обучени как да борят по теми като травма, центровете подават молби пред съответните органи за издаване на ограничителни заповеди, подходящи за условията на лицата в съответствие с изготвения доклад, като се вземат предвид нуждите и исканията на лицата и се предоставят медицински и

¹⁰⁴ Съвет на Европа. Група експерти за действия срещу насилието срещу жените и домашното насилие (GREVIO). "Доклад, представен от Турция съгласно член 68, параграф 1 от Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие (Базов доклад)", получен от GREVIO на 3 юли 2017 г., страница 41, публикуван на 4 юли 2017 г. <https://rm.coe.int/turkey-state-report/1680737201> Разглеждан: 29 ноември 2017 г.

¹⁰⁵ Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страните за практиките в областта на човешките права за 2016 г."; Турция, 3 март 2017 г. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2016&dliid=265482> Разглеждан: 27 ноември 2017 г.

съдебни експертизи и медицински услуги за травмите за жертвите на насилие, когато е необходимо.

В тази рамка на жертвите, нуждаещи се от спешна медицинска помощ, съдебна експертиза и подкрепа при травма, се осигурява достъп до съответните здравни отделения. Пострадалите биват придружени или от медицински сестри, или от здравни служители по време на процеса на предоставяне на медицинска помощ; както и от експерти от женски пол по време на процедурите в правоохранителните органи или в съдилищата. Съгласно обхвата на Закон № 6284 жертвите на сексуално насилие биват насочвани от ЦПМН към центровете за първа стъпка или към приютите за жени, в случай че възникне необходимост от настаняване. В допълнение към това приютите и ЦПМН предоставят психо-социална подкрепа и услуги за насочване за жени, жертви на насилие. Освен това жертвите на сексуално насилие, които се обръщат към Центровете за семейно здраве, Центровете за обществено здраве и към болниците, имат достъп до услугите като диагностика, медицинска помощ, оценка на риска и психологическа подкрепа.

Полагат се усилия за институционализиране на кризисните центрове за изнасилвания или центрове за сексуално насилие в Турция в съответствие с член 25 от Истанбулската конвенция.

В съответствие с това МССП и Министерството на здравеопазването подписаха "Протокол за сътрудничество за борба с насилието над жени" на 8 март 2015 г. и протоколът включваше член, който гласеше че "в съответствие с Истанбулската конвенция ще бъде увеличен броят и капацитетът на Отделите за реагиране при кризи, на Отделите за медицински социални услуги и на други свързани звена за предотвратяване на вторична виктимизация и загуба на доказателства по съдебни дела, свързани с насилие над жени, ще бъдат създадени специални модели за услуги за жертви на сексуално насилие, ще бъде подобрена информацията и чувствителността на съответните звена по въпроса". Дейностите по протокола бяха продължени с участието на съответните свързани лица и отдели.

Освен това "Националният план за действие за борба с насилието над жени (2016-2020 г.)", който е третият, който е в сила от 2016 г. насам, включва мярка, която гласи, че "предстои разработването и прилагането на специални модели на услуги за жертвите на сексуално насилие съгласно Истанбулската конвенция".¹⁰⁶

[Обратно към съдържанието](#)

5.14 Неправителствени организации

- 5.14.1 Изследване, проведено от университета "Хачетепе" през 2015 г., установи, че "НПО-та също са сред институциите, към които се обръщат жени, подложени на насилие, които търсят институционална подкрепа. Оценките на интервюираните жени по отношение на НПО-та, към които са се обърнали интервюираните жени, които са малко на брой, са най-вече задоволителни".¹⁰⁷

¹⁰⁶ Съвет на Европа. Група експерти за действия срещу насилието срещу жените и домашното насилие (GREVIO). "Доклад, представен от Турция съгласно член 68, параграф 1 от Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие (Базов доклад)", получен от GREVIO на 3 юли 2017 г., страница 40, публикуван на 4 юли 2017 г. <https://rm.coe.int/turkey-state-report/1680737201> Разглеждан: 29 ноември 2017 г.

¹⁰⁷ Университет "Хачетепе". "Проучване на домашното насилие над жени в Турция", страница 226, 2015 г. <http://evaw-global-database.unwomen.org/-/media/files/un%20women/vaw/vaw%20survey/turkey%20vaw%20survey.pdf> Разглеждан: 28 ноември 2017 г.

5.15 Центрове за консултации за жени и семейни центрове

5.15.1 Докладът, представен от Турция пред Съвета на Европа през юли 2017 г., посочва:

"Центровете за консултации за жени, които са един от най-важните механизми за борба с насилието срещу жени, основано на пола, са звена за консултиране, информиране и насочване, към които жените могат да се обърнат чрез обаждания, директно подаване на молби или по интернет, когато са подложени на какъвто и да било вид насилие. Центровете могат да предоставят на жените безплатна подкрепа по проблемите, от които имат нужда от подкрепа, в борбата с насилието над жени и деца или да ги насочат към съответните организации.

В Турция има близо 60 центрове за консултации за жени. Центровете за консултации за жени, които са свързани с общините и женските организации, поддържат своята дейност като важни специализирани механизми за борба с насилието над жени. НПО-та като КАМЕР [KAMER] в Газиантеп, Фондацията за женска солидарност и Лилав покрив [Purple Roof] са примери за центрове за консултации за жени. Община Нилюфер, Община Кечьорен, Община Измир, Община Йенимахале и Община Анкара са сред общините, в които има центрове за консултации за жени.

Съществуват също центрове за жени или семейства, където общините оказват подкрепа на жените и провеждат различни дейности, за да им предоставят права. В тези центрове се предоставят различни услуги за предоставяне на права на жените, както и се провеждат дейности за повишаване на осведомеността, за да се развие схващането за неприлагане на насилие над жени, мъже и деца. Създаването на специализирани подразделения за насилие или предоставяне на права към вече съществуващите отдели за борба с насилието в тези организации, където жените жертви също могат да подават молби, а тези центрове осъществяват своята дейност с подкрепата и координацията на Центровете за превенция и мониторинг на насилието, има важен принос, за да бъде отговорено на нуждите в сферата".¹⁰⁸

5.15.2 Докладът в сянка на НПО-та за правата на жените относно прилагането от Турция на Истанбулската конвенция за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие, представен на Комитета GREVIO през септември 2017 г., посочва, че:

"Има недостатъчност на безплатни или евтини, с широк обхват, надеждни центрове за психологически консултации, които да задоволят нуждите на жените и децата, които са били подложени на насилие. В малкото налични институции високото ниво на търсене и липсата на достатъчно служители водят до ниско качество на услугите. Предоставянето на средства от бюджета за психологически услуги за извършителите на насилие от ограничените финанси на

¹⁰⁸ Съвет на Европа. Група експерти за действия срещу насилието срещу жените и домашното насилие (GREVIO). "Доклад, представен от Турция съгласно член 68, параграф 1 от Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие (Базов доклад)", получен от GREVIO на 3 юли 2017 г., страница 41, публикуван на 4 юли 2017 г. <https://rm.coe.int/turkey-state-report/1680737201> Разглеждан: 29 ноември 2017 г.

ГДСЖ [Главна дирекция за статута на жените] също се отразява негативно на количеството и качеството на услугите, предоставяни на жените и техните деца".¹⁰⁹

[Обратно към съдържанието](#)

6. Тормоз

- 6.1.1 Докладът на Държавния департамент на САЩ за практиките в областта на правата на човека за 2016 г. посочва, че законодателството предвижда затвор от две до пет години за сексуален тормоз, но "активистите за правата на жените съобщават, че властите рядко прилагат тези закони".¹¹⁰
- 6.1.2 През февруари 2015 г. "Ал-Монитор" обърна внимание на кампания в социалните медии с хаштага #sendeanlat ("вие разкажете своята история"):
- "С този хаштаг жени от всички сфери на живота споделиха своите истории за сексуален и физически тормоз. Беше отворена вратата за шокиращи разкрития. Над 1 милион твитове бяха публикувани. Тези опустошителни разкази на жертви от първо лице показват, че нито една жена в Турция не е имунизирана срещу сексуален тормоз; той засяга непълнолетни жени, жени с хиджаби, възрастни жени и инвалиди, тези, които живеят в градските и в селските райони, тези с ниска образователна степен и тези с няколко образователни степени, богатите и бедните, както и туристите и местните жители. Всички тези жени са били научени още от ранна детска възраст да се крият в срама си и да мълчат, когато са изправени пред изнасилвания и сексуален тормоз. Сега всичко това излезе на открито.
- Въпреки това не всички реакции бяха в тяхна подкрепа".¹¹¹
- 6.1.3 Вж. [Законодателство](#) за правната ситуация относно сексуалния тормоз.

[Обратно към съдържанието](#)

7. Генитално осакатяване на жени

- 7.1.1 Докладът на МВРТ на Австралия от септември 2016 г. отбелязва, че "турска организация за защита на правата на човека каза за МВРТ, че гениталното осакатяване на жени е ново и все още рядко явление в Турция, концентрирано в арабско говорещите райони. То е свързано предимно с клонове на исляма, настроени в по-голяма степен фундаменталистко, достигащи до Турция чрез миграцията и интернет".¹¹²
- 7.1.2 Индексът на ОИСР за социалните институции и неравенството между половете за 2014 г. отбелязва, че "няма налична статистика за разпространението на гениталното осакатяване на жени (ГОЖ) в Турция, въпреки че изглежда, че това не е обичайна практика. ГОЖ

¹⁰⁹ Доклад в сянка на НПО за Първия доклад на Турция относно законодателни и други мерки, които въвеждат разпоредбите на Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие за представяне в Комитета GREVIO, страница 32, септември 2017 г.

<https://www.morcati.org.tr/attachments/article/442/turkey-ngo-shadow-report-grevio.pdf> Разглеждан: 15 февруари 2018 г.
¹¹⁰ Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страните за практиките в областта на човешките права за 2016 г."; Турция, Раздел 6, 3 март 2017 г. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2016&dliid=265482> Разглеждан: 27 ноември 2017 г.

¹¹¹ "Ал-Монитор". "Политиките на ПСР предизвикаха ли насилие срещу жени?" 20 февруари 2015 г. <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/02/turkey-ozgecan-sex-crimes-murder.html> Разглеждано: 12 януари 2018 г.

¹¹² Правителство на Австралия. Министерство на външните работи и търговията. "Доклад с информация за страната"; Турция, параграф 4.104, 5 септември 2016 г. <http://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-turkey.pdf> Разглеждан: 15 януари 2018 г.

може да бъде открито в някои кюрдски общности в други страни, има съобщения, че то не се практикува сред кюрдите в Турция, като е възможно да има изключение при някои общности по границата с Иран".¹¹³

7.1.3 Вж. [Законодателство](#) за информация за правната позиция по отношение на ГОЖ.

[Обратно към съдържанието](#)

8. Брак и развод

8.1 Граждански и религиозни брачни церемонии

8.1.1 Турският статистически институт публикува резултатите от проучване, проведено през 2016 г. със съдействието на Министерството на семейството и социалната политика, което отбелязва, че "когато беше анализирана формата на официално узаконяване на браковете, беше установено, че 97,1% от всички бракове са както граждански, така и религиозни, 1,8% са само граждански, а 1,1% - само религиозни".¹¹⁴

8.1.2 Вж. [Законодателство](#) за информация относно правната позиция относно гражданския и религиозния брак.

[Обратно към съдържанието](#)

8.2 Брак между непълнолетни лица и принудителен брак

8.2.1 Докладът за страната на Държавния департамент на САЩ относно практиките в областта на правата на човека за 2016 г. отбелязва:

"На 19 април [2016 г.] министърът на семейството и социалните политики Сема Рамазаноглу, позовавайки се на данни от Турския статистически институт, обяви, че от 2010 г. насам 232 313 момичета на възраст под 18 години официално са сключили брак в страната. Медиите отбелязват, че официалните бракове обхващат само част от браковете между непълнолетни лица, тъй като много такива бракове биват сключени само като религиозни церемонии. Решение на Конституционния съд от май 2015 г. узакони правото на религиозен брак, без да се сключва граждански брак. Наблюдателите отбелязват, че в резултат на това официалната статистика за браковете все повече може да не отразява общия брой бракове (граждански и религиозни) в рамките на цялата страна".¹¹⁵

8.2.2 В доклад, публикуван през юли 2016 г., Комитетът на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените изрази загриженост относно "значителния брой детски бракове, особено в бедните селски райони, относно това, че те са широко приети в обществото и относно недостатъчните усилия, полагани от държавата, за да ги предотврати и адекватно да накаже извършителите".¹¹⁶

8.2.3 През ноември 2016 г. "Индипендънт" отбеляза, че "въпреки че в Турция възрастта за даване на съгласие по закон е 18 години, детският брак е широко разпространен, особено в

¹¹³ Център за развитие на ОИСР. "Индекс за социалните институции и неравенството наполовете 2014 г." <https://www.genderindex.org/country/turkey/> Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

¹¹⁴ Турски статистически институт. "Проучване на семейната структура през 2016 г.", публикувано на 18 януари 2017 г. <http://www.turkstat.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21869> Разглеждано: 23 ноември 2017 г.

¹¹⁵ Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страните за практиките в областта на човешките права за 2016 г."; Турция, Раздел 6, 3 март 2017 г. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2016&dliid=265482> Разглеждан: 27 ноември 2017 г.

¹¹⁶ Комитет на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените. "Заклучителни наблюдения по седмия периодичен доклад за Турция" [CEDAW/C/TUR/CO/7], параграф 30, 25 юли 2016 г. На разположение на: http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1484750203_n1623344.pdf Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

югоизточната част на страната. Страната има един от най-високите проценти на детски брак в Европа, като приблизително 15% от момичетата се женят преди 18-ия си рожден ден".¹¹⁷

8.2.4 Турският статистически институт публикува резултатите от проучване, проведено през 2016 г. със съдействието на Министерството на семейството и социалната политика, което установи, че 17,9% от браковете са били сключени на възраст под 18 години.¹¹⁸

8.2.5 Докладът на МВРТ на Австралия от септември 2016 г. установи, че:

"Децата, които са на възраст дори 12 години, биват женени в неофициални религиозни церемонии. Съобщава се, че браковете на непълнолетните лица и принудителните бракове са широко разпространени, особено сред младите момичета, но резултатите от проучвания може да варират. Едно проучване на НПО показва, че разпространението на браковете на лица под 18-годишна възраст намалява, но броят им продължава да бъде голям, като е около 35 на сто от анкетираните жени през 2013 г. Друга НПО определя настоящия брой като 38%, а проучване на Министерството на семейството и социалната политика сочи, че този брой е едва 9,3%. Групи за правата на жените в Турция са заявили пред МВРТ на Австралия, че осведомеността за браковете на непълнолетни лица се повишава. МВРТ получи също информация, че броят на бракове между непълнолетни лица между мъже от Турция и сирийски момичета бежанци се увеличава".¹¹⁹

8.2.6 Докладът за страната на Държавния департамент на САЩ за 2016 г. посочва, че "въпреки че тази практика понастоящем не е легална, някои НПО-та съобщават, че консервативното население в селските райони на страната все още използва ранния брак като средство за опазване на "честта" на момичето, след като е правила секс дори в някои случаи на изнасилване".¹²⁰

8.2.7 Фондът на ООН за населението обобщава ключовите елементи относно детския брак в Турция по следния начин:

"Въпреки че бракът може да бъде сключен от две лица с навършени 17 години според Гражданския кодекс, браковете биват сключвани и преди тази възраст. Прилагането на законите няма сериозно влияние върху предотвратяването на детските бракове.

Парламентът на Турция признава проблема с детските бракове като социален проблем; въпреки това все още съществуват несъответствия в дефиницията за това какво е дете съгласно Закона за закрила на детето (който определя като дете като всеки под 18 години), съгласно Наказателния кодекс (който определя като дете като всеки под 18 години в някои членове и под 15 години в други) и съгласно Гражданския кодекс на Турция (който определя 17 години като минимална законна възраст за сключване на брак)...

Поради липсата на познания за контрацепция детските бракове водят до ранно майчинство в Турция. Фактът, че използването на традиционни и съвременни методи за контрацепция е най-ниско сред жените на възраст между 15 и 19 години, показва

117 "Индипендънт". "Турция се отказва от планове за закон, които щеше да опрости присъдите на насилниците, които се женят за непълнолетни жертви", 22 ноември 2016 г. <http://www.independent.co.uk/news/world/europe/turkey-underage-sex-rapists-law-marry-children-withdrawn-pm-a7431171.html> Разглеждано: 23 ноември 2017 г.

118 Турски статистически институт. "Проучване на семейната структура през 2016 г.", публикувано на 18 януари 2017 г. <http://www.turkstat.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21869> Разглеждано: 23 ноември 2017 г.

119 Правителство на Австралия. Министерство на външните работи и търговията. "Доклад с информация за страната"; Турция, параграф 4.103, 5 септември 2016 г. <http://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-turkey.pdf> Разглеждан: 15 януари 2018 г.

120 Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страните за практиките в областта на човешките права за 2016 г."; Турция, 3 март 2017 г. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2016&dliid=265482> Разглеждан: 27 ноември 2017 г.

необходимост от повишаване на осведомеността за репродуктивното здраве сред подрастващите момичета.

Детските бракове са социален проблем, който е разпространен във всички региони на страната и засяга предимно момичетата. Неравенството между половете, вкоренено в традициите и ценностите, нараства с бедността и липсата на образование и води до детски бракове за момичета".¹²¹

- 8.2.8 Вж. [Законодателство](#) за информацията относно правната позиция във връзка с принудителните бракове и браковете на непълнолетни лица. Вж. ["Убийство на честта"](#) за допълнителна информация по този въпрос.

[Обратно към съдържанието](#)

8.3 Уреден брак

- 8.3.1 Проучването, проведено през 2016 г. от Турския статистически институт, предостави информация и за уредените бракове:

"Когато бяха анализирани омъжени лица в Турция, стана ясно, че 47,8% от първите бракове са били уредени бракове с негово/нейно решение, 12,1% от първите бракове са били уредени бракове с решение на семейството, без да се взема предвид неговото/нейното мнение. Делът на лицата, които са предпочели съпруга/съпругата си както със собствено решение, така и с одобрение на семейството, е бил 30,2%. Делът на лицата, които са сключили брак заради собствено решение без съгласието на семейството, е бил 2,5%. Делът на бракове, сключени чрез бягане на лицата, за да се оженят, е бил 7%...

Когато решението за сключване на брак на лицата, които са били или са женени, беше анализирано от гледна точка на образованието, беше установено, че с увеличаване на образователния статус, делът на браковете със собствено решение на лицата се увеличава и делът на уредените бракове намалява. Докато делът на хората, които не са завършили каквото и да било училище и са се оженили със собствено решение и с одобрението на семейството, е бил 10,6%, този процент е бил 67,1% за лица с висше образование - завършили бакалавърска програма, магистратура/докторантура".¹²²

[Обратно към съдържанието](#)

8.4 Полигамия

- 8.4.1 През март 2015 г. "Ал-Монитор" отбеляза, че "в селските, североизточните и източните райони на страната е известно, че е често срещано мъже да бъдат женени за повече от една жена. И все пак полигамията в Турция не се ограничава само до селските райони... рядко е да бъдат открити полигамни връзки сред светската, образована средна и горна средна класа в градските райони... Въпреки законовата забрана и социалната стигма, полигамията в Турция не е изчезнала".¹²³
- 8.4.2 "Хъфингтън Пост" съобщава следното в статия, публикувана през юли 2016 г. и актуализирана през януари 2017 г.: "Полигамията е забранена със закон в Турция през 1926 г. и може да доведе до присъда от две години затвор за нарушителите. Но със скоростния

¹²¹ Фонд на ООН за населението. "Детски бракове в Турция (преглед)", юни 2014 г.

<http://eeca.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/unfpa%20turkey%20overview.pdf> Разглеждан: 23 ноември 2017 г.

¹²² Турски статистически институт. "Проучване на семейната структура през 2016 г.", публикувано на 18 януари 2017 г. <http://www.turkstat.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21869> Разглеждано: 23 ноември 2017 г.

¹²³ "Ал-Монитор". "Голяма любов в Турция", 24 март 2015 г. <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/03/turkey-polygamy-acceptable-conspicuously.html> Разглеждано: 24 ноември 2017 г.

приток на бежанци в Турция, повечето от които са сирийци, тази практика се увеличава, твърдят активисти. И обвиняват правителството, че си затваря очите, че не повдига обвинения на мъжете, които нарушават закона, като вземат втора и трета съпруга, някои от които са дори на 10-годишна възраст.

Разочаровани от това, което те смятат за провал на правителството да защити жертвите на многоженството, благотворителните организации се фокусират върху повишаването на осведомеността по въпроса. Например върху уведомяването на хората, че ако непълнолетно момиче може да докаже, че семейството ѝ я е принудило да се омъжи за вече женен мъж, тя има право да анулира брака".¹²⁴

8.4.3 Вж. [Законодателство](#) за информацията относно правната позиция за многоженството.

[Обратно към съдържанието](#)

8.5 Булки и кръвни вражди

8.5.1 В доклад, публикуван през юли 2016 г., Комитетът на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените изрази загриженост относно "продължаващата практика, особено в селските и отдалечените райони, да бъдат давани момичета като булки за уреждане на кръвни вражди, както и продължаващото плащане на "цени за булки" в определени региони..."¹²⁵

[Обратно към съдържанието](#)

8.6 Причини за развод

8.6.1 Проучване [на семейната структура през 2016 г.](#),¹²⁶ проведено от Турския статистически институт през 2016 г., посочва основната причина за развод. Най-съществената причина за развод е била безотговорно и безразлично отношение с 50,9%. Това е било последвано от невъзможност за финансово подсигуряване на семейството с 30,2% и от неуважително отношение към семейството на брачния партньор с 24,3%.

8.6.2 През септември 2014 г. "Ал-Монитор" отбеляза, че процентът на разводи в Турция се е увеличил с 38% през последното десетилетие.¹²⁷

8.6.3 Вж. [Законодателство](#) за информацията относно правното положение относно развода. Вж. [Домашно насилие](#) за допълнителна информация по този въпрос.

[Обратно към съдържанието](#)

8.7 Неомъжени жени

8.7.1 През март 2015 г. "Ал-Монитор" отбеляза:

"Интересно е фактът, че процентът на жените, които живеят сами на възраст между 30 и 64 години, е два пъти по-висок от този на мъжете. Няколко специалисти поставят под въпрос как може това откритие да бъде обяснено в патриархално общество.

124 "Хъфингтън пост". "Активисти осъждат полигамните бракове в Турция, насочени срещу сирийските бежанци", 25 юли 2016 г., актуализирана на 2 януари 2017 г. https://www.huffingtonpost.com/entry/polygamy-in-turkey_us_57964212e4b01180b52fae27 Разглеждано: 24 ноември 2017 г.

125 Комитет на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените. "Заклучителни наблюдения по седмия периодичен доклад за Турция" [CEDAW/C/TUR/CO/7], параграф 30, 25 юли 2016 г. На разположение на: http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1484750203_n1623344.pdf Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

126 Турски статистически институт. "Проучване на семейната структура през 2016 г.", публикувано на 18 януари 2017 г. <http://www.turkstat.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21869> Разглеждано: 23 ноември 2017 г.

127 "Ал-Монитор". "Турското министерство на семейството засрамва неженените лица в нова реклама", 19 септември 2014 г. <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/09/turkey-family-ministry-battle-aloneness.html> Разглеждано: 30 ноември 2017 г.

"Оцеляването като самотна работеща жена в Турция, независимо дали като разведена или неомъжвала се, е възможно и доста приятно, ако имате достатъчно доходи и подкрепа. И така, кои са жените, способни да живеят сами?"

Един виден социолог в Турция, който поиска да остане анонимен от страх да не загуби работата си, каза пред "Ал Монитор", че "броят на домакинствата със самостоятелно живеещи жени са изкривени, защото повечето от тях са втора и трета съпруга на полигамни набожни мъже. Ако погледнете данните за домакинствата с един родител, ще видите пряка положителна корелация. Мнозинството са самотни жени, които не са любовници. Те имат високи образователни степени, както и финансова и емоционална подкрепа от своите семейства и могат да си позволят да живеят в луксозни затворени общности".

Като цяло можем да заключим, че предвид високите проценти на разводи и убийства на жени в Турция, въпреки целия социален натиск - независимо дали религиозен или светски - образованите работещи жени изглежда водят безгрижен и по-щастлив начин на живот в сравнение с техните приятелки, за които се предполага, че са щастливо омъжени".¹²⁸

В доклада на Министерството на външните работи и търговията на правителството на Австралия от септември 2016 г. е записано, че "на министерството е било казано, че разведените и овдовелите жени... страдат от обществена дискриминация, включително от трудности при обезпечаване на достъп до жилище и заетост".¹²⁹

[Обратно към съдържанието](#)

9. Заетост

9.1 Въведение

9.1.1 "Фрийдъм Хаус" отбеляза, че "само около 32 процента от жените в трудоспособна възраст участват в работната сила. Един министър в кабинета е жена".¹³⁰

9.1.2 Индексът на ОИСП за социалните институции и неравенството между половете за 2014 г. отбеляза следните причини, които възпират жените да работят:

"Социалните и културните фактори могат да бъдат по-решаващи при възпрепятстването на жените да работят. Проучване от 2004 г. на социолог и депутат, цитирано в турския ежедневник "Хюриет", установи, че 0,5% от жените са определили забрадката като причина, поради която не работят, докато 23% са посочили грижите за децата, 18% са заявили, че мъжете в семейството им не искат жените да работят, а 17% са казали, че не могат да си намерят работа. 8% смятат, че жените трябва да останат вкъщи, 3% казват, че кръговете, в които живеят, не одобряват работещите жени, а 1% не искат да работят сред мъже. По подобен начин едно качествено проучване на "ГфК Консултинг" [Gfk Consulting], проведено през 2008 г., установи, че "традиционните възгледи за ролите и отношенията между половете" са основните

¹²⁸"Ал-Монитор". "Турските независими жени нямат нужда да си слагат брачна халка", 27 март 2015 г. <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/03/turkey-marriage-stress-over-thirty-women.html> Разглеждано: 30 ноември 2017 г.

¹²⁹ Правителство на Австралия. Министерство на външните работи и търговията. "Доклад с информация за страната"; Турция, параграф 4.102, 5 септември 2016 г. <http://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-turkey.pdf> Разглеждан: 15 януари 2018 г.

¹³⁰ "Фрийдъм Хаус". "Свободата по света за 2017 г."; Турция, 15 април 2017 г. <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2017/turkey> Разглеждан: 27 ноември 2017 г.

причини за диференцираните нива на участие в работната сила от страна на мъжете и жените".¹³¹

- 9.1.3 "Пъблик Рейдио Интернешънъл" [Public Radio International] съобщи, че за жените е много по-малко вероятно да работят извън дома след сватбата:

"В едно поразително проучване Илкарачан [професор Ипек Илкарачан, виден икономист от Истанбулския технически университет] демонстрира, че коефициентът на участие на работната сила сред живеещите в градове, несемейни жени, завършили средно образование в Турция е 63 процента, но този процент пада под 30 процента за същия вид жени, ако са омъжени.

"Проблемът не е, че жените не влизат в работната сила, а в това, че напускат, след като се омъжат", каза Илкарачан.

Според едно проучване, когато една туркиня се омъжи, времето, което тя прекарва в неплатен труд с полагане на грижи, се увеличава с 49 процента, докато за мъжете намалява с 38 процента".¹³²

[Обратно към съдържанието](#)

9.2 Дискриминация

- 9.2.1 Докладът на Държавния департамент на САЩ за страната за 2016 г. отбелязва:

"Жените продължиха да се сблъскват с дискриминация при заетостта и като цяло бяха недостатъчно представени на ръководни позиции в бизнеса, правителството и гражданското общество. Според правителствената статистика участието на жените в работната сила е било 29 процента през годината, което съответства на повече от осем милиона жени. Според доклада от юли за перспективите за заетостта на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие разликата в нивото на участие на половете в работната сила в страната възлиза на 43 процента".¹³³

- 9.2.2 През юли 2016 г. Комитетът на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените отбеляза "[...] със загриженост, че равнището на заетост на жените остава особено ниско и че домакинската работа се извършва непропорционално повече от жените. Освен това комитетът е загрижен за:

- (а) По-високия процент на безработица сред жените в сравнение с мъжете, особено сред младите жени;
- (б) Продължаващата разлика в заплащането между половете в публичния сектор и на други места;
- (в) Значителния брой жени, работещи на нископлатени работни места в сивия сектор при несигурни условия и без достъп до здравно осигуряване или социални осигуровки...

Комитетът е обезпокоен от несигурното положение на жените в селските райони, които са несъразмерно засегнати от бедността и имат ограничен достъп до образование, заетост, социални осигуровки и здравни грижи. Комитетът

¹³¹ Център за развитие на ОИСР. "Индекс за социалните институции и неравенството на половете 2014 г." <https://www.genderindex.org/country/turkey/> Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

¹³² PRI.org. "Защо повече туркини не работят", 4 май 2017 г. <https://www.pri.org/stories/2017-05-04/why-more-turkish-women-dont-work> Разглеждано: 4 декември 2017 г.

¹³³ Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страните за практиките в областта на човешките права за 2016 г."; Турция, Раздел 7г, 3 март 2017 г. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2016&dclid=265482> Разглеждан: 27 ноември 2017 г.

отбелязва също със загриженост, че жените в селските райони са изложени на особено дискриминационни стереотипи относно традиционните роли на жените, които наред с други неща им пречат да участват в ключови решения за домакинството".¹³⁴

9.2.3 Докладът на Министерството на външните работи и търговията на правителството на Австралия от септември 2016 г. посочва, че "на МВРТ му е било казано, че разведените и овдовелите жени също страдат от социална дискриминация, включително от трудности при обезпечаването на достъп до жилище и заетост".¹³⁵

9.2.4 Вж. [Законодателство](#) за информацията относно законните права на жените на работното място.

[Обратно към съдържанието](#)

9.3 Помощ за жени при заетостта

9.3.1 Докладът на Държавния департамент на САЩ за страната за 2016 г. отбелязва също, че "конституцията позволява мерки, включително положителна дискриминация, за насърчаване на равенството между половете. За да насърчи наемането на жени на работа, държавата е плащала осигурителни вноски от името на работодателя в продължение на няколко месеца за всяка жена, наета на работа, на възраст над 18 години".¹³⁶

9.3.2 Индексът за по-добър живот на ОИСР (за 2017 г.) отбелязва, че "държавните субсидии за наемане на жени и млади работници, съчетани с нарасналата нужда на семействата за осигуряване на доходи на от второ лице при световната криза, увеличиха участието на пазара на труда сред жените между 25 и 54-годишна възраст от 29,3% през 2008 г. до 37,3% през 2012 г.". ¹³⁷

9.3.3 В интервюто от ноември 2016 г. пред "Дейли Сабах" министърът на семейството и социалната политика д-р Саян-Кая заяви:

"Имаме Центрове за подкрепа на семейството (ЦПС), които са от решаващо значение за предоставянето на професионално обучение на жените, което им позволява да бъдат част от социалния живот. Ще увеличаваме броя на тези центрове.

Освен това ПСР предостави на жените права за отпуск по майчинство и позволи на жени с новородени да работят на непълно работно време, като същевременно им се плаща пълна заплата. Предоставяме правота на работа на непълно работно време на жени с деца, докато децата им навършат шестгодишна възраст. Преди това повечето от жените, изправени пред дилемата да работят или да се грижат за деца, обикновено избираха да се грижат за децата си. Сега те могат да правят едновременно и двете неща, освобождавайки ги от това задължително и трудно решение.

134 Комитет на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените. "Заклучителни наблюдения по седмия периодичен доклад на Турция" [CEDAW/C/TUR/CO/7], параграфи 45 и 49, 25 юли 2016 г.

На разположение на: http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1484750203_n1623344.pdf Разглеждан: 24 ноември 2017 г.
135 Правителство на Австралия. Министерство на външните работи и търговията. "Доклад с информация за страната"; Турция, параграф 4.102, 5 септември 2016 г. <http://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-turkey.pdf> Разглеждан: 15 януари 2018 г.

136 Държавен департамент на САЩ. "Доклад за страните за практиките в областта на човешките права за 2016 г."; Турция, 3 март 2017 г. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2016&dliid=265482> Разглеждан: 27 ноември 2017 г.

137 Организация за икономическо сътрудничество и развитие. Индекс на ОИСР за по-добър живот за 2017 г." Турция (работни места) <http://www.oecdbetterlifeindex.org/countries/turkey/> Разглеждан: 28 ноември 2017 г.

"... Нашата цел е да увеличим процента на участие в работната сила до 34,5 процента, а коефициента на заетост - до 30 процента до края на 2018 г. Нашата прогноза за 2023 г. е да увеличим участието на жените в работната сила до 41 процента".¹³⁸

- 9.3.4 Вж. [Законодателство](#) за допълнителна информация относно правата на жените на работното място.

[Обратно към съдържанието](#)

9.4 Въздействие на образованието

- 9.4.1 Индексът за по-добър живот на ОИСР (за 2017 г.) отбелязва:

"Традиционно жените имат много ниски нива на участие в работната сила в Турция, което отразява недостатъците в човешкия капитал, тъй като 78% от населението в трудоспособна възраст на жените е с по-ниско от средното образование, 58% имат основно образование или по-ниска образователна степен, а 17% са неграмотни.

Въпреки това между 2005 и 2012 г. участието на жените в икономиката заетостта в градските райони се увеличиха с над 50%. Около половината от увеличението на заетостта при жените в градските райони беше постигнато от жени с университетско образование, което отразява увеличаване на висшето образование при жените. Нивата на заетост също се подобриха при жените с гимназиално образование, както и по-драстично и за жените с по-ниско от средното образование, чието ниво на участие нарасна от 11,7% през 2008 г. на 16% през 2012 г. Заетостта на жените се увеличи по-бързо в сектора на услугите. Независимо от това увеличаването на работните позиции в производството също е от важно значение за жените с по-ниско от средното образование".¹³⁹

- 9.4.2 Индексът на ОИСР за социалните институции и неравенството между половете за 2014 г. отбелязва, че "... сред завършилите университет, има по-малка разлика при участието на жените в работната сила. Жените са по-добре представени при определени професии, изискващи висока квалификация, отколкото може да бъде предложено на базата на общата степен на участие в пазара на труда като например жени са над половината от bankerите, 39% от архитектите и 41,5% от служителите в университети (макар че все още са само 27,4% от ръководителите на катедра са жени)".¹⁴⁰

[Обратно към съдържанието](#)

9.5 Малцинствени групи

- 9.5.1 В доклад от януари 2016 г. Комитетът за премахване на расовата дискриминация заяви, че е загрижен за това, че "ромите, особено жените от ромски произход, са непропорционално безработни; Комитетът е обезпокоен от съобщенията, че членове на кюрдската общност са дискриминирани на пазара на труда и равнището на безработица особено сред кюрдските жени остава високо".¹⁴¹

¹³⁸ "Дейли Сабах". "Проект за 2023 г. на Министерство на семейството и социалната политика се надява да увеличи участието на жените в работната сила до 41 процента", 13 ноември 2016 г. <https://www.dailysabah.com/turkey/2016/11/14/ministry-of-family-and-social-policies-2023-project-hopes-to-increase-womens-labor-force-to-41-percent> Разглеждан: 28 ноември 2017 г.

¹³⁹ Организация за икономическо сътрудничество и развитие. Индекс на ОИСР за по-добър живот за 2017 г.; " Турция (работни места) <http://www.oecdbetterlifeindex.org/countries/turkey/> Разглеждан: 28 ноември 2017 г.

¹⁴⁰ Център за развитие на ОИСР. "Индекс за социалните институции и неравенството на половете 2014 г." <https://www.genderindex.org/country/turkey/> Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

¹⁴¹ Организация на обединените нации. Комитет за премахване на расовата дискриминация. "Заклучителни наблюдения върху комбинираните от четвърти до шести периодичен доклад на Турция", параграфи 27 и 29, 11 януари 2016 г. На разположение на: https://www.ecoi.net/file_upload/1930_1465552297_g1600350.pdf Разглеждан: 1 декември 2017 г.

- 9.5.2 В Заключителните бележки от юли 2016 г. на Комитета на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените се изразява загриженост относно "трайното неравностойно положение на кюрдските жени, което е влошено от предразсъдъци срещу тяхната етническа и езикова идентичност, което води до по-нататъшната им маргинализация по отношение на техните граждански, политически, икономически, социални и културни права".¹⁴²
- 9.5.3 Вж. Тълкуването на политиката и информацията за страната за [Кюрдски етнос](#) за допълнителна информация за положението на кюрдите в Турция. Вж. [Законодателство](#) за информацията относно правата на жените на работното място.

[Обратно към съдържанието](#)

9.6 Грижи за децата

9.6.1 "Пъблик Рейдио Интернешънъл" отбеляза:

"В Турция 89,6 процента от децата са гледани от майките си, сочат данни на TurkStat, официалната статистическа агенция на страната. Само 2,4 процента от децата са в детски ясли и градини.

Около 40 процента от турските семейства нямат предучилищни заведения близо до там, където живеят, а две от три семейства не могат да си ги позволят, показва скорошно проучване на фондацията "Бернард ван Леер" [Bernard van Leer]. В друго проучване 80 процента от туркините, които са напуснали работа, след като са родили деца, са заявили, че ще биха се върнали на работа, ако получат финансова помощ за плащане на детска градина.

Предоставянето на такива услуги е скъпо. Фондация за образование на майки и деца (AÇEV), неправителствена организация, която е начело на усилията за разширяване на достъпа на деца до детски градини от 90-те години насам, изчислява, че цената е средно 1000 турски лири (270 долара) на месец на дете, за да функционира детска градина с минимални стандарти за качество.

"Ако това бъде оставено за частния сектор, предприемачите ще трябва да искат като цена сума, по-голяма от тази, за да имат печалба. Не можем да очакваме семействата с ниски доходи да си позволят такива частни услуги в страна, в която минималната заплата е 1400 турски лири (380 щатски долара)", коментира Ясемин Сирали [Yasemin Sıralı], съветник по международните програми на AÇEV."¹⁴³

- 9.6.2 Докладът в сянка на НПО-та за правата на жените относно прилагането от Турция на Истанбулската конвенция за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие, представен на Комитета GREVIO през септември 2017 г., посочва, че "друг проблем със заетостта на жените е, че нуждата от детски ясли често не е удовлетворена. На практика е невъзможно да получите достъп до безплатни детски ясли, особено за деца под 3 години".¹⁴⁴

142 Комитет на ООН за премахване на дискриминацията срещу жените. "Заключителни наблюдения по седмия периодичен доклад за Турция" [CEDAW/C/TUR/CO/7], параграф 12, 25 юли 2016 г. На разположение на: http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1484750203_n1623344.pdf. Разглеждан: 24 ноември 2017 г.

143 PRI.org. "Защо повече туркини не работят", 4 май 2017 г. <https://www.pri.org/stories/2017-05-04/why-more-turkish-women-dont-work> Разглеждано: 4 декември 2017 г.

144 Доклад в сянка на неправителствени организации за Първия доклад на Турция за законодателните и други мерки, които да приложат разпоредбите на Истанбулската конвенция за предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие на Съвета на Европа, представен на Комитета GREVIO, страница 31, септември 2017 г. <https://www.morcati.org.tr/attachments/article/442/turkey-ngo-shadow-report-grevio.pdf> Разглеждан: 15 февруари 2018 г.

9.6.3 Вж. [Законодателство](#) за допълнителна информация относно правата на жените на работното място, включително относно правото на гледане на деца.

[Обратно към съдържанието](#)

Контрол на версиите

Одобрение за публикуване

По-долу е дадена информация за това кога това тълкуване е одобрено за публикуване:

- Версия: **2.0**
- Валидна от **8 май 2018 г.**

Промени от последната версия на това тълкуване

Актуализирана информация и насоки за страната.

[Обратно към съдържанието](#)